

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACTIA și ADMINISTRATIA
— BRAȘOV, Sîrada Lungă Nr. 5. —
— Telefon 226 —
Abonament anual 200 Lei
Pentru străinătate 500 Lei
Pentru anulății, Institutii și
întreprinderi 500 Lei
Anunțuri, reclame, după tarif

FONDATA LA 1838 DE GHEORGHE BARIȚIU

Apare de trei ori pe săptămână

Nimeni nu poate nici să împiedice nici să schimbe
mersul lucrurilor. Fericit cel care îl înțelege la vreme
și-și potrivește pasul ca să nu fie tirat.

TAKE IONESCU
(Din numărul jubilar al „Gaz. Trans.”
apărut la 1908, acum 30 ani)

Centenarul „Gazetei Transilvaniei”

În scrisoarea, pe care *Mihail Kogălniceanu* o adresa Directorului „Gazetei Transilvaniei” cu ocazia jubileului de 50 ani al acesteia, spunea :

...„Doresc ca „Gazeta” să ajungă la jubileul său de 100 ani ! Facă Dumnezeu și energia voastră ca acel jubileu să se serbeze în mijlocul unei națiuni fericite, adică ajunsse la culmea împlinirii dreptelor sale aspirațiuni !”...

Iar comitetul societății „Carpații” din București își încheia scrisoarea de felicitare, adresată aceluiași director din prilejul jubileului de 70 de ani, cu următoarea urare :

„Fie ca până la centenarul I. al „Gazetei Transilvaniei” să se fi îndeplinit visul de aur al celor cari au înființat-o acum 70 de ani !”

Dorința lui Kogălniceanu s'a împlinit. „Visul de aur” nu numai al celor cari alcătuiau comitetul Soc. „Carpații”, dar al tuturor Românilor s'a realizat. „Gazeta Transilvaniei” își serbează centenarul în România Mare !

Intemeiată de Gh. Barițiu și văgurosu susținută de colaboratorii acestuia, *Andrei Mureșianu* și *Jacob Mureșianu* ca să fie strajă a limbii, a naționalității, a legii și a datinilor strămoșești, „Gazeta Transilvaniei” a fost sentinela vecinic trează, care și-a făcut cu neclintit eroism datoriată. Astăzi în țara, pentru care a luptat, ea stă în fața unei lumi noi, care se bucură pe urma ostenelelor sale, ca un glorios invalid de război, pe lângă care mulți trec grăbiți, căruia puținii i se închină, de care unii își aduc aminte numai în cesuri de incercare sau de mare sărbătoare și al cărui capital moral mai toți îl nesocotesc.

În cuvântarea sa, rostită la inaugurarea „Astrei” în ziua de 23 Octombrie v. 1861 bătrânul și de toți respectatul cărturar al neamului *Timotei Cipariu* spunea între altele :

...„Din toate aceste ruine (ale timpurilor de restriște) Provedința ne-a conservat încă în aceste dureri cumplite un tezaur neprețuit, pe care nu ni l-au putut răpi nici sabia învingătorului, nici cruzimea tiranului, ce domnea pe corpurile noastre, nici puterea fizică, nici politica infernală, un tezaur născut cu noi dela sânii mamei noastre, dulce ca sărutările măicuțelor, când ne aplecau la sânul lor, tezaur mai scump decât viața, tezaur, pe care de l-am fi pierdut, de l-am fi perde, de vom suferi vre-o dată ca cineva, cu puterea, au cu înșelăciunea, au cu momele să ni-l răpească din mâinile noastre, — atunci mai bine, mai bine să ne înghiță pământul de vij, să ne adunăm la părinții noștri cu acea mângâiere că nu am trădat cea mai scumpă moștenire, fără de care nu am fi demni de a ne numi fii lor : „Limba românească”.

Pentru acest tezaur a luptat „Gazeta Transilvaniei” în năprasnica vifoniță, care a bătuit veacul trecut. Și nimeni, nici prigoana, nici închisoarea, nici loviturile și nici o suferință n'a putut oclinti în darza ei hotărâre de luptă.

În memorabilul său discurs ținut la 2/14 Mai 1848 în Catedrala din Blaj, *Simion Bărnuțiu* a fixat în lespele de granit aceste adevăruri :

...„Ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare : aceea e naționalitatea pentru oricare popor. Într'nsa ne-am născut, ea e mama noastră. De suntem bărbați, ea ne-a crescut, de suntem liberi într'nsa ne mișcăm, de suntem vij într'nsa trăim, de suntem supărați, ne alină durerea cu cântecele naționale. Prin ea vorbim și astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte cu mii de ani, prin ea ne vor cunoaște strănepoții și posteritatea peste mii de ani. ...Naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanul mântuirii noastre viitoare”...

Pentru această naționalitate a luptat și n'a cedat nici o clipă „Gazeta Transilvaniei”. *Ioan Maiorescu*, colaboratorul și susținătorul „Gazetei”, în cele mai grele vremuri ale sale, spunea într'un discurs ținut la Craiova în anul 1846 :

„Să ne învățăm limba ! Atunci vom ști cine ce avem și ce ne lipsește ; atunci ne vom putea înțelege mai bine și mai curând ; atunci fii și nepoții noștri ne vor binecuvânta, că punându-i pe drumul adevăratei culturi le-am arătat și mijlocul de a cunoaște ceea ce are România mai prețios și mai mare : „Limba și prin ea naționalitatea sa”.

Incurajând toate suferințele și jertfele fiilor

acestui neam, ridicându-se împotriva tuturor nedreptăților venite dela vrăjmași, combătând toate legiuirile îndreptate împotriva Românilor, necruțându-și redactorii care adeseori intrau în temnițele Seghedinului și Vașului și propovăduind fără șovăire solidaritatea între frați, „Gazeta și-a avut mereu îndreptată grija întru păzirea și salvarea celor ; două comori : limba și naționalitatea.

GAZETA
DE
TRANSELEVANIA.

PERIODIC
No. 1.
25. Martie 1938.

Redacția și administrația
Brașov, Sîrada Lungă Nr. 5.
Telefon 226.

TRANSLAVANIA

Brașov 25. Martie. Ziarul nostru sărbătorește astăzi jubileul de 50 de ani de la înființare. Acest eveniment este pentru noi ocazia să revizuiți și să apreciați contribuția noastră la dezvoltarea limbii și literaturii românești. Din punct de vedere al timpului, 50 de ani reprezintă o perioadă scurtă de timp, dar pentru noi este o perioadă plină de însemnătate. Am avut ocazia să contribuim la creșterea și consolidarea conștiinței naționale a poporului nostru, să promovăm literatura națională și să înfrățim românii din diferite părți ale țării. În acest proces, am avut colaborarea și susținerea multor oameni de literatură și știință, care au făcut posibilă realizarea acestor scopuri.

„In acest lung timp de 50 de ani nu odată m'am întâlnit cu luptătorii Mureșeni. Deși aflându-ne în țări politice despărțite, nu odată am simpatizat și am lucrat împreună, căci și unii și alții am avut și am urmărit același scop : apărarea și întărirea naționalității române, fie dincolo, fie dincoace de Carpați”.

Printre primii săi abonați „Gazeta de Transilvania”, cum s'a numit ziarul brașovean la originile sale (dela 1838—1849), număra foarte mulți intelectuali din Principatele Unite, între cari și pe Domnitorul Alexandru D. Ghica și pe Mitropolitul moldovean Veniamin Costache.

În coloanele „Gazetei” și-au dat întâlnire asidua condeele celor mai de seamă cărturari din Principate și mai târziu din România întregită, cu afe cărturarilor adeleni.

„Gazeta” a pledat cu însuflețire Unirea Principatelor.

Prin scrisul său a cerut cu insistență intrarea României în războiul din 1877. Corespondentul său viteazul căpitan bănațean *M. Groza* dela Statul Major al diviziei a IV-a o ținea în curent cu desfășurarea luptelor de pe câmpiile Bulgariei.

La inițiativa ei, Românii brașoveni s'au grăbit să trimită Crucii Roșii din București pansamente și alte ajutoare pentru ostașii români răniți în război.

Nici o problemă mare, care privea România, și în deobște pe Români nu-i scăpa „Gazetei Transilvaniei”. Uneori avea curajul, pornit firește dintr'o îndreptățită grije românească, să ceară bărbăților politici dela București ca în discuțiile lor cu alte state și mai ales cu ocazia tratatelor ce urmăreau să încheie cu Austro-Ungaria, să nu uite de soarta și

Pagina primă din primul număr al „Gaz. Trans.” apărut la 12 Martie st. v. 1838.

suferințele românilor din Ungaria. Nici un act important petrecut în „fară” nu rămânea fără ecou în paginile „Gazetei”. Când împroprietărirea țăranilor români, devenea fapt împlinit, când Regatul lui ființă, când Regele Carol I, implinea 40 de ani de domnie, „Gazeta” jubila alături de frații de dincolo. Când armata română intervenea în 1913 în războiul din Balcani, ziarul brașovean chema pe toți Românii în slujba țării și străbătută în toată ființa sa de ceea ce avea să se întâmple, în curând, le spunea ostașilor români :

„Cu bine mergeți dragii mei și să veniți cu bine !” Iar când în 1916 ostașii României intrau în Ardeal „Gazeta”, încadrată în culorile neamului, îi întâmpina cu un vibrant : „Bine ați venit !”

Și iată cum constatarea lui *M. Kogălniceanu* înregistra un necontestat adevăr.

Purtată mereu de grija de a apăra limba, libertatea și naționalitatea neamului său, „Gazeta” a propovăduit în toată vremea încheierea unor legături cât mai strânse cu toate neamurile oprimate din fosta împărăție austro-ungară și în deosebi cu Sârbii, Slovacii și Cehii. A făcut la timpul său mare valvă participarea directorului ei, neuitatul *Aurel Mureșanu*, la Expoziția din Praga în 1891, când reprezentanții poporului Ceh au primit cu zgomotoasă însuflețire pe reprezentantul „Gazetei” și însoțitorii săi, cărora au ținut să le arate nevoia de o cât mai strânsă apropiere între cele două neamuri, cel ceh și cel român.

În procesul *Memorandului* dela Cluj, Directorul „Gazetei” figura împreună cu ceilalți apărători, secundați de avocații apărători slovaci și sârbi.

Deasemenea „Gazeta” apăra cu tărie dreptatea celorlalte neamuri oprimate, ori de câte ori aceasta era încălcată.

Convins de marea importanță ce o are cultura în dezvoltarea și consolidarea conștiinței naționale a oricărui popor „Gazeta”, secondată puternic de „Foiașă pentru minte, inimă și literatură”, înființată tot în 1838 de Gh. Barițiu, a acordat o deosebită atenție răspândirii literaturii naționale în sânul cetitorilor săi. Protejat al marelui cărturar blăjan *Timotei Cipariu*, Gh. Barițiu a vizitat împreună cu acesta România încă în 1836 și în foile sale a ținut să dea chiar dela început expresie sentimentelor pe care i le-a sugerat această călătorie.

„Gazeta” ca și „Foiașă” au înregistrat mereu cu toată răvna toate manifestațiile culturale mai de seamă de pe ambele laturi ale Carpaților. Dar mai ales în „Gazeta de Duminică” care a început să apară din 1887, literatura românească scrisă în stil popular de o pleiadă de colaboratori pricepuți a reușit să-și găsească un important mijloc de educație a masselor populare.

Lupta „Gazetei” pentru înființarea de societăți culturale naționale, ca o contrapondere a acțiunii de desnaționalizare, întreprinsă în deosebi de faimoasa *Uniune culturală maghiară* dela Cluj și de numeroasele ei sucursale, va rămânea la capitol de glorie al ziarului brașovean.

Nu mai puțină activitate a desfășurat „Gazeta” și pentru emanciparea și promovarea economică a Românilor ardeleni. Primul director al Băncii „Albina”, neuitatul *Visarion Roman*, arată într'o scrisoare adresată Directorului „Gazetei” că inițiativei și propagandei acesteia i se datorește în primul rând înființarea întâiului institut financiar al Românilor ardeleni.

Cât și ce rol a avut „Gazeta” în menținerea și întărirea solidarității naționale o știu toți cei cari sunt cât de cât inițiați în cunoașterea evenimentelor din Ardeal. Dacă diferendele de ordin politic, firești în sânul ori căruia popor, n'au putut lua proporții dăunătoare, dacă luptele confesionale mai ales au putut fi înlăturate între fii aceluiași neam, se datorește în bună parte scrisului totdeauna împăciuitor și plin de autoritate al „Gazetei”.

Răsunetul lui *Andrei Mureșanu* apărut în „Foiașă pentru minte, inimă și literatură” la 21 Iunie 1848 e îndreptarul acestei nobile sfertări a celor ce au condus „Gazeta”.

Tineretul s'a bucurat întotdeauna de solicițu-dinea „Gazetei”. Bătrânii au găsit în coloanele ei, păreri întemeiate pe o lungă experiență. Și cu orice ocazie organul brașovean ținea să înfrățască entuziasmul tineresc cu înțelepciunea bătrânească deter-
— Continuare pe pagina 2 —

minându-le la o colaborare folositoare neamului și idealurilor sale.

Cultivarea caracterului și a cinstei, promovarea virtuților cetățenești, cultul suferinței, al curajului și al jertfei, au fost idealuri, cari i-au fost totdeauna dragi „Gazetei”. Directorii ei, începând cu Bariț, Andrei, Iacob și Aurel Mureșanu și redactorii Grigore Maior, coborât din neamul lui Petru Maior, Traian H. Pop, Teofil Frâncu, Ștefan Bobancu, Virgil Șotropa, Augustin Paul, Silvestru Moldovan, Victor Branisce (care și azi luptă în tranșeele „Gazetei”), Ion și Aurel Scurtu, I. Crișan, I. Brotea, etc. au ținut să dea înșiși pildă de aceste virtuți, îndurând cu resemnare și curaj toate nedreptățile și prigonirile de odinioară.

Abia când se va cunoaște toată această muncă a „Gazetei” se va înțelege că existența ei se confundă cu însăși istoria, cu viața, cu truda de un veac a Neamului nostru.

Titu Maiorescu scria cu ocazia aniversării de 70 de ani a „Gazetei Transilvaniei” următoarele:

„Clopotul cel mare al Catedralei din Schaffhausen poartă vechia inscripție (dela anul 1486):

Vivos voco
Mortuos plango
Fulgura frango.

(Pe cei vii îi chem
Pe cei morți îi plâng.
Fulgerele înfrâng.)

Ceeace poetul medieval a scris pentru o biserică se poate aplica și la memorabila aniversare a unui vechi, a celui mai vechi organ de publicitate românească. Pe câți din cei vii nu i-a chemat „Gazeta Transilvaniei” la luptă! Pe câți din cei morți nu a avut să-i plângă! Și fiindcă s'a născut în Austria sub regimul lui Metternich dinainte de 1848 și a trăit și în Ungaria sub regimul dualist — câte fulgere n'a avut să le înfrângă! Insa întreita misiune și-a îndeplinit-o cu vrednicie și aniversarea ei de 70 de ani e o sărbătoare națională!”

Astăzi, în 25 Martie, se împlinesc 100 de ani dela apariția întâiei gazete politice a Românilor ardeleni și bănățeni. Trăia poate undeva ascuns în cutele sufletului dascălului Gh. Bariț, fiul preotului I. Pop-Bariț din Jucul de Jos, atunci când, incurajat de cărturarii și neguțătorii Brașovului, cari îl chemaseră dascăl la școala lor neguțătorească, pune bazele „Gazetei de Transilvania”; vibra poate tainic în subconștientul lui Iacob Mureșanu fiul preotului din Rebrîșoara, chemat și el dela Blaj ca să fie profesor la școala latino-germană din Brașov; licărea poate mai luminos în fibrele sensibile ale inimei lui Andrei Mureșanu, autorul lui „Deșteaptă-te Române”, deprins să facă poezii în susurul apei ce învârtea roata morii părintelui său din Bistrița; prinsese poate rădăcini mai adânci în sufletul lui Aurel Mureșanu — credința în „Visul de aur”, dar nici unul n'a bănuț, desigur, că „Gazeta” lor dragă își va sărbători centenarul în România întregită!

Visul de aur a început pentru „Gazeta” să intre în calculul realizărilor apropiate câțiva ani înainte de războiul care a izbucnit în 1914. Il prevestea chiar. Iar pe câmpiile Siberiei, unde fusese dusă, ca să scape de profanarea vrăjmașilor ca un steag ce se ascunde în sân în fața primejdiei de a fi capturat de inamic, le cerea voluntarilor ardeleni și bănățeni să nu depună arma până la biruința finală a credinței, de dragul căreia au luptat și-au suferit.

Sărbătoarea centenarului „Gazetei” va trebui să fie la înălțimea trudei și luptei celor ce au condus-o și i-au păstrat viața.

Ceeace facem astăzi e o simplă marcă a datei când a început să apară „Gazeta”.

Sărbătoarea cea mare, demnă, sobră ca însăși trecutul de jertfă al organului brașovean, se va face mai târziu, dar în cursul acestui an. Atunci când „Gazeta” va putea avea în loc de chiliile obscure de totdeauna, o casă cu lumină și o topografie din care va trebui să trăiască, pentru ca să-și pună întregul ei capital moral în slujba neamului solidar și a țării, peste grupuri politice, fără deosebiri de confesiuni și de provincii.

Am mai vrea și câteva bronziuri pentru cei ce au întemeiat-o și au condus-o cu atâta glorie.

Sperăm că din popasul ce-l facem astăzi pentru a ne închina în fața spiritelor lor să trecem, de va fi cu puțință, cât mai curând, la învecinarea lor

în bronzul, pe care-l merită cu prisosință.

Căzând acest centenar într-o vreme de împăciuire a sufletelor românești, și de o altă oblașdă a rânduelii din țară, întocmită și îndrumată de un Domnitor înțelept, simbol al unității naționale, protegitor de cultură, și ctitor de vreme mai bună pentru această nație, suntem ferm convinși că decana presei românești va intra în al doilea veac al existenței sale pentru pacea și fericirea celor cari au întemeiat-o și condus-o prin grele vremuri trecute, reorganizată și gata de a-și continua truda pentru consolidarea țării, armoniei între tii ei, tineri și bătrâni și pentru gloria Tronului, cheazăia perpetuă a integrității noastre.

Așa să-i ajute Dumnezeu!
(Conferință învitată la Radio de d-l ministru Dr. VOICU NIJESCU în seara zilei de 25 Martie (Bunavestire) orele 9.20.)

GEORGE BARIȚIU
n. 1812. † 1893

Sărbătorirea centenarului „Gazetei” la Cluj

Intr-o primăvară de acum 54 de ani (2) Mai 1884), „Gazeta”, care până atunci ieșea de două ori pe săptămână, își anunță cititorii că va apare zilnic. Vestea stărnește entuziasm, felicitările încep să curgă.

Pe cea dintâi o trimit studentii români dela Universitatea din Cluj.

Această tinerețe e de îndată pedepsită și bătută de studențimea ungurească, iar „Gazeta” — arsă într-o cafenea și pe una din piețele orașului...

Cum s'au schimbat vremurile! Acum două săptămâni (13 Martie 1938), aceeași „Gazeta” era sărbătorită de Universitatea clujană, în frunte cu rectorul ei.

Intr'adevăr, Biblioteca Universității, conștientă de datoria sa față de manifestările culturale ale vieții românești din Ardeal, a crezut că evenimentul de o deosebită însemnătate: împlinirea a o sută de ani de apariție a unei publicații periodice românești, se cuvine să fie sărbătorit. Cel mai nimerit mijloc a fost socotit o expoziție a „Gazetelor și revistelor ardeleni până la Unire.”

Inaugurarea acestei expoziții a fost precedată de o conferință a d-lui Ion Mușlea, directorul Bibliotecii, intitulată „Publicațiile periodice în Ardeal până la Unire”. D-sa a arătat încercările de a se scoate ziare românești în Ardeal, înainte de „Gazeta”, insistând asupra împrejurărilor în care a fost ea înființată și a diferitelor faze prin care a trecut. Se oprește mai pe larg la figura lui George Barițiu, arătând greutățile cu care a avut să lupte și calitățile prin care a izbutit să fortifice și să perfecționeze „Gazeta” ce conducea și anexa ei literară „Foaia pentru minte”; apoi la rolul pe care l-a avut „Gazeta” în educarea politică a Românilor ardeleni, dela marea încercare din 1848, când Barițiu nu voia ca ei să fie găsiți „fără oleiu în lampă, rătăcind pe câmpuri”, până la procesul Memorandului și celelalte evenimente mari din istoria Românilor în general, fapt care a făcut pe d-l Iorga să spună despre „Gazeta” că „a adus foloase neprețuite poporului român din Ardeal, contribuind și la a-

părarea drepturilor noastre, a celor din țările de dincoace”.

Conferințiarul s'a ocupat și de celelalte publicații periodice ale Ardealului românesc, care nu ne interesează acum.

Publicul a trecut apoi în sala expoziției.

Era natural ca locul de cinste să-l aibă „Gazeta”, căreia i-au fost rezervate trei vitrine mari. În cea dintâi s'au expus trei portrete ale lui Barițiu, câteva scrisori ale lui către Fr. Hossu-Longin, apoi portretele lui Iacob, Andrei și Aurel Mureșanu. Tot aici se pot vedea fotografiile ale vechii case din Piața Brașovului, unde a fost redacția „Gazetei” timp de mai bine de 60 ani, precum și fotografia ce reprezintă redacția după apariția cotidiană a „Gazetei”.

Ală vitrină e consacrată începuturilor „Gazetei”. A fost expus întâiul număr al „Gazetei”, pe când se numia „Foaie de septemana din Transilvania” (3 Iulie 1837), apoi întâiul număr cu titlul vechiu „Gazeta de Transilvania”, cel dela 3 Ianuarie 1844, decând începe să se tipărească cu litere semi-cirilice. „Espatriatul” lui Cezar Boliac, care a înlocuit câteva luni (în 1849) „Gazeta” suspendată, întâiul număr tipărit cu li-

tere latine (2 Ianuarie 1852) cele două numere jubiliare din 1888 și 1908 și alte zămbe interesante (necrologul lui Barițiu, sentința în procesul Memorandului, etc.

Din anexa literară a „Gazetei” s'au expus numerele de pe vremea când se numia „Foaie literară”, când și-a schimbat titlul în „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, cel dela 21 Iunie 1848 în care s'a publicat întâia oară „Deșteaptă-te Române”, „Răsunetul” lui Andrei Mureșanu, etc.

Mult interes au trezit vitrinele în care au fost expuse: „Gazeta” tipărită cu frontispiciul tricolor, la 24 August (6 Sept.) 1916, anunțând intrarea armatei noastre în Brașov, apoi numerele tipărite în Siberia și cele multiplicat la sașirograf sau scrise chiar de mâna redactorului Victor Branisce, pe seama voluntarilor români, foști prizonieri ruși. (Exemplarele din ultima vitrină au fost puse la dispoziția Bibliotecii Universității clujene de către d-l Victor Branisce și Biblioteca „Astrii” Brașov.)

Un numeros public a ținut să asiste la conferință și la expoziția prin care Biblioteca Universității din Cluj a înțeles să sărbătorească centenarul „Gazetei.”

Ion C. Roboșanu

Din trecutul „Gazetei”.

Cum și când s'a întemeiat „Gazeta Transilvaniei”

Câteva date interesante asupra începutului apariției „Gazetei Transilvaniei” le publică cunoscutul scriitor și ziarist Iosif Vulcan (n. 1841 și † 1907), membru al Academiei Române, care avea strânse legături cu „Gazeta”.

El înființă la anul 1865 revista „Familia”, care apărea la început în Budapesta, iar mai târziu în Oradea.

În câțiva numeri consecutivi, din anul 1876, ai acestei reviste Iosif Vulcan publică articolul „Primele ziare românești din Transilvania”, în care aduce interesante și prețioase amănunte în legătură cu zilele de sbucium ale nașterii „Gazetei Transilvaniei”, care în împrejurările de atunci a avut mult de suferit, până când a ajuns în situația de a-și vedea existența asigurată.

Iată: după Iosif Vulcan, trecutul de frământări al acelor zile:

Ideia înființării celui dintâi ziar românesc în Transilvania s'a născut pentru prima oară în Blaj. Între anii 1833—36 Timotei Cipariu primia „Curierul” românesc și apoi îl da și alumnilor din Blaj spre citire...

Nu e condei, care să poată descrie și mirarea și bucuria unor clerici când au văzut ei mai întâi un ziar românesc. Rezultatul acelei însușiri a fost că în acele zile s'a și deșteptat dorința mai multora de a vedea și în Transilvania ieșind o „nuvelă” (gazetă) românească.

În 1836 Cipariu, profesorul de istorie generală I. Rusu, care de atunci a răposat, și de curând numitul profesor de fizică Gh. Barițiu, adunându-se într-o, zi pe întâmplare, în tipografie, vorbiră și despre înființarea unei foi periodice românești, aflară însă că, pe cât timp până și ceasloavele de rețipărit se cer spre cenzurare guvernială, ar fi sau peste puțință, sau încă foarte aproape a câștiga concesiune, apoi — asta sub cenzura unui vicespan de comitat la Aiud.

Intr'aceea Barițiu apucase a cunoaște Brașovul încă fiind alumn, din vacanțele anilor 1834—35, unde și aflase mai multe foi și cărți românești, strecurate din țările vecine, precum „Curierul Românesc”, „Albina” din Iași, „Gazeta Teatrului” și altele.

Acolo spera el înființarea unui organ de publicitate, căci se aflau (acolo) și 9000 de Români locuind la un loc. În August 1836 Cipariu se hotără a călători în România. Barițiu, care fusese chemat încă din Martie de brașoveni spre a înființa la ei, o școală normală și comercială, însoți pe Cipariu și așa călătoriră ambi pe la Brașov. Acolo Cipariu sfătuie pe unii capitaliști ca să întreprindă careva din ei editarea unei foi periodice în limba română, iar dacă foaia periodică nu va fi aprobată, să înceapă cu una cam după modelul lui „Pfennig Magazin”, numai să înceapă.

După 2 luni, adică după reintoarcerea celor doi blăjeni din România, negustorul R. Orghidan († București, 1863, în vârstă de 70 ani) care pe atunci se număra între capitaliștii fruntași, a și încheiat învoială cu I. Gött și cu I. Barac (venit din Făgăraș ca translator la Magistat) ca dela 1 Ianuarie 1837, să publice o foaie nepolitică, olată pe săptămână cu titlul „Foaia Duminecii”, cu preț de 2 fl. monedă convențională, pe an.

Acea foaie începu la 1 Ianuarie, iar prenumerațiunea se deschise pe $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ și 1 an. În sfertul prim avu peste 400 abonați, dar până în Iulie rămase numai cu 200, iar până la finea anului 1837 abia cu 150.

Editorul pierdu în primul an 1600 fl. m. c., iar onorarul redactorului? (Redactor era Barac). El abia și lua pe 52 numere 104 fl. („Pfennig Magazin” nemțesc avea pe atunci peste 30.000 abonați).

Intr'aceea începu în Iulie același an, publicarea „Siebenb. Wochenblatt”-ului și „Blätterfür Geist” etc.

Atunci R. Orghidan se adresă lui Barițiu să-i traducă știri politice, câte vor înceapa pe o jumătate coală tipărită, ca să o adauge la „Foaia Duminecii”, pentru ca să se vândă mai bine.

Așa ieși prima foaie politică în Transilvania, intitulată „Foaia de săptămână din Transilvania”. Nrul I se publică în 3/15 Iulie 1837, dar cu No. II încetă, din cauză că atât editorul cât și tipograful și junele redactor anonim au fost atât de naivi, încât pentru acea foaie nu cerură

nici o concesiune, ci crezuseră că dacă se fac numai traduceri și extrase din ziare politice, ar fi o pedanterie a mai cere și concesiune.

Intr'aceea censorii locali aflând de acea cutezanță, chemară pe tipograful și opriră publicarea. Il învățară însă să ceară și pentru o „gazetă valachă” tot așa concesiune, precum a cerut pentru cea nemțească și pentru una ungurească (Brasov-Hetlap) care avu însă o viață scurtă, căci deși redactorul — avocatul Veress — era Săcui; Săcuii tot nu o sprijiniră!

Președintele cenzurii era parohul rom. cat. Anton Kovács, ungur după tată, italian după mamă, din mare norocire om luminat, omenos, traducător al „Noptilor romane” (Római éjszakák) din italianește, cunoscător de limba românească, luptător aprig asupra birocrației săsești, care apucase de mai înainte să asuprească rău și pe minoritatea catolică din Brașov. Acel censor recomandă petițiunea subșternută la guvern în 24 Iulie pentru publicarea unei gazete românești.

Intr'aceea R. Orghidan, desgustat cu totul de paguba ce avuse, s'a retras dela întreprindere; iară Gh. Barițiu pași cu Ioanu Gött la invoială condiționată, pentru cazul de a câștiga concesiune.

Aceasta însă întârzia tare; deci, la 1 Ian. 1838 ei întreprind — iarăși fără concesiune — „Foaia pentru minte, inimă și literatură”, întemeiați numai pe împrejurarea, că aceeași nu ar fi foaie politică, și că dacă s'a putut publica „Foaia Duminecii”, de ce să nu se poată și alta?!

Această naivitate nouă censorii o trecură cu vederea.

Iată însă, că Dumnezeu voi, ca în 8 Martie să iasă decretul gubernial ca cuprinzător de concesiunea dată pentru publicarea unei foi politice românești.

Acum mai rămase a se delăta o pedecă. Tipograful, ca străin, nu știa nici o vorbă românească, (ma — precum suntem informați — nu știe nici astăzi); censorii vorbeau, însă nu ceteau românește; așa foși aceștia pretindeau, că *Gazeta și Foaia* să iasă sau româno-ungurește sau româno-nemțește.

Atunci Barițiu declară, că mai bine se retrage, decât să vadă făcându-se spese oarbe încă și pentru al doilea text, pentru că acele spese abonații români nu le vor plăti nici o dată; se obligă însă a merge el însuși la censorul și a-i ceti după o trăsură (tipăritură) cu peria textul întreg.

Nr. 1 al *Gazetei* ieși în 12/24 Martie. Numărul abonaților în semestrul II era de 393.

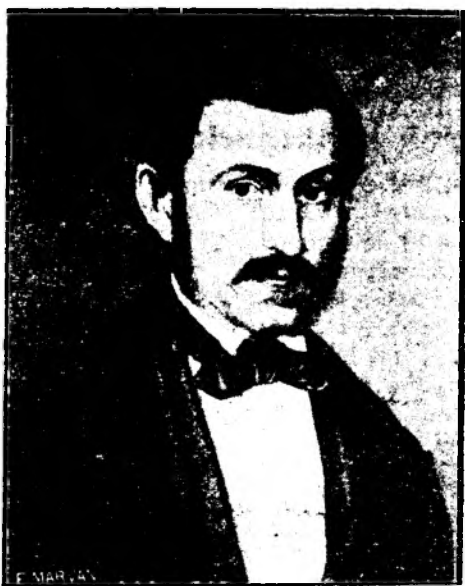
Alte amănunte

La 1849 — anul revoluției — apariția „Gazetei de Transilvania” cu adausul ei literar a fost din nou suprimată timp de 9 luni de zile pentru a reapare din nou sub numirea „Gazeta Transilvaniei”.

Dela anul 1838 până la 1848 „Gazeta Transilvaniei” eșia o dată pe săptămână, iar dela 1849 până la 1881 de 2 ori.

În timpul dietei dela Sibiu ea apărea de câte 3—4 ori pe săptămână, având ca raportor dietal pe stenograful dietei transilvănene Moise Branisce, (n. 1834 † 1891, totel actualului nostru redactor-șef.

Incepând cu anul 1881, având ca director pe Dr. Aurel Mureșianu, care preluase conducerea „Gazetei” în anul 1878, ziarul

IACOB MUREȘIANU
n. 1812 † 1887

Dr. AUREL MUREȘIANU
n. 1847 † 1909

DR. VOICU NIȚESCU

fost Director al „Gaz. Trans.”.

VICTOR BRANISCE
redactor din 1902
actualul redactor-șef

IOAN BROTEA
redactor din 1909

apărea regulat de 5 ori pe săptămână și la 1884 „Gazeta Trans.” deveni ziar cotidian.

După moartea lui Dr. Aurel Mureșianu, neul tul luptător național și martir al condeiului (1909) ziarul trecu din proprietatea familiei Mureșianu în proprietatea societății în comandită „Tipografia „A. Mureșianu Branisce et Comp.” având ca director până la izbucnirea războiului mondial pe d-l Dr. Voicu Nițescu, actualul ministru al Muncii.

La intrarea în a fiune a României în loamna anului 1916, ziarul a apărut ca primul ziar românesc în teritoriile ocupate de armatele române timp de 6 săptămâni (32 numeri) sub conducerea actualului ei redactor-șef Victor Branisce punându-se în serviciul armatei el beraloare. Cu retragerea armatei române ziarul a încetat să mai apară plecând redactorul și colabora-

torii săi în pribegie, pentru ca cu un an mai târziu să reapară pe câmpurile Siberiei sub număr a de „Gazeta Transilvaniei și Bucovinei” în mijlocul Co pulii II al voluntarilor din Siberia, mai întâi în orașul Ekaterinsburg, sub direcția d-lui Dr. Voicu Nițescu, președintele acestui corp, mai apoi la Irkutsk având ca redactor pe Victor Branisce, actualul nostru redactor-șef.

După terminarea războiului „Gazeta Transilvaniei”, redactorii ei întorcându-se din pribegia neamului, a reapărut la Brașov până în 1925 ca ziar cotidian iar de-atunci până azi, d'n cauza greutăților financiare și a concurenței marilor ziare românești din Capitala țării, de 2—3 ori la săptămână.

Mulțumită și recunoștință

Că „Gazeta Transilvaniei” a putut să apară regulat în ultimii ani, este în primul rând

La împlinirea unui veac

Voci de presă despre centerarul „Gazetei Transilvaniei”

Dintr'un articol publicat zilele trecute de apreciatul gazetar român clujan d-l Aurel Gociman în ziarul „Universul”, în care se face un succint istoric al luptelor naționale purtate timp de un secol de ziarul „Gazeta Transilvaniei”, reținem partea finală:

Din „Universul”

„Astăzi, când „Gazeta Transilvaniei” împlinește o sută de ani, ne gândim cu recunoștință la marea operă culturală și națională pe care a implinit-o pe ogorul neamului. Acum 30 de ani, când ea împlinea 70 de ani de existență, recunoștința neamului întreg de pretutindeni îmbrăcă forma unei adevărate sărbători naționale. Astăzi, la centenarul Gazetei, s'ar părea că ne lipsește timpul ori entuziasmul, dacă nu recunoștința pentru a face o reprivire asupra unui drum lung și mai greu decât ne-am putea închipui.

„Chiar dacă recunoștința generației românești de azi nu mai poate îmbrăca haina strălucitoare de optimism, de hotărâre de jertfă pentru neam și de entuziasm, trebuie să ne oprim privirile asupra bătrânei „Gazeta Transilvaniei” și să ne gândim cu respect și recunoștință la memoria scumpă a acelor cari, făcându-și un amvon din profesiunea de ziariști, au alimentat cu gândul, cu entuziasmul, cu dorința lor de mai bine, dar și cu nespuse de multă mizerie și suferințe, coloanele ziarului vecinic gata de a servi ideea națională.

Să ne gândim la generațiile de mari ziariști, cari au îndrumat atâtea decenii opinia publică a Transilvaniei prin coloanele „Gazetei Transilvaniei” la jertfele lor de nenumărați ani de închisoare pe cari i-au suferit pentru crezul lor național și să le adresăm frumosul salut al tineretului universitar român din 1908, care scria:

„Gazetare român, te salutăm!” Tu, care muncești fără preget, de cum se luminează de zi, ca să faci cunoscut luminișul acesta neamului tău, tu care îți înmoi pana în suflet, unde se adună, ca într'un focar, toate durerile noastre, tu, care așterni pe hârtie tot ce înalță pe semenii tăi, rivnind numai la o țintă, AȘTEPTÂND NUMAI O INVIERE A DREPTAȚII, tu care pecetluiești această năzuință, prin pierderea ochilor și a sănătății tale, prin lanțuri grele, visând cu hotărâre de profet DEȘTEPTAREA NEAMULUI, tu ești vrednic astăzi de sărbătorire!”.

Din „Tribuna Noastră”.

„Tribuna Noastră”, organul Reuniunilor de meseriași și comercianți, industriași și muncitorii români din Ro-

meritul d-lui Dr. Voicu Nițescu, care s'a sbătut din toate puterile sale și făcând toate eforturile pentru ca să asigure ziarului mijloacele de existență, ca să nu dispară tocmai în preajma jubileului.

Redactorii și salariații ziarului îi exprimă cu acest prilej mulțumita și toată recunoștința lor.

Cinstiți Biserica și Școala, cetățile de rezistență ale neamului, împotriva necredincioșilor și a celor ce urmăresc surparea proprietății, desființarea familiei și distrugerea tradiției și a libertăților tradiționale.

mânia cu sediul în Cluj, ce ne sosește, publică la loc de frunte următoarea urare:

„Gazeta Transilvaniei” din Brașov, cea mai veche publică românească a împlinit la 12 25 Martie 1938 100 de ani dela apariție. Apariția ei a fost asigurată din punct de vedere material de vrednicii negustori români brașoveni — de pe vremuri — julași de iscusință, priceperea și perseverența profesorului Gh. Barițiu, secondat mai târziu de poetul deșteptării naționale, Andrei Mureșianu, și de fratele acestuia Iacob Mureșianu.

Negustorii români din Brașov au deschis larg băer le pungilor pentru finanțarea *Gazetei de Transilvania*, iar Profesorul și Poetul au deschis tot așa de larg, zăvoarele inimelor pentru a răspândi cultură, drigoale de neam și lege, și nădejdi într'un viitor mai bun.

Fiecăra „Gazetei Transilvaniei” aprinsă acum un secol, pentru a lumina și încălzi neamul românesc, ingenunchi în fața grea scâvie, continuă să ardă modest, dar arde neîntrerupt. În pragul celui de al doilea secol, dorim ca flacăra memorabilei gazete să devină mai intensă, mai plină de căldură și de viață, mai plină de înțelegere și înțelegere, pentru a ajunge și sărbători cu demnitate, și al doilea Centenar.

Din „Ofensiva Română”.

„Gazeta Transilvaniei”, această ctitorie de luptă națională în tranșelele căreia au mucenicit Gheorghe Barițiu și trei generații de Mureșeni, se pregătește să și sărbătorească, o sută de ani de existență. E un eveniment acesta, lângă care întregă opinia publică românească de dincoace de munți trebuie să se oprească cu pietatea detorită virtuții lor neamului nostru. La 25 Martie sunt exact o sută de ani de când a apărut ca un chioț în cuprinsul Ardealului, primul exemplar din „Gazeta Transilvaniei”. De atunci și până azi multe ziare au apărut succesiv, pentru a aduce o contribuție de spirit și de entuziasm cauzei de eliberare națională, dar toate au dispărut cu vremea, așa cum dispăr frunzele verzi de pe frunzișul unui copac uriaș, înfipt cu rădăcinile adânc în pământ, peste care trec anotimpurile cu arșița și gerul, fără a-i putea turti la pământ.

„Gazeta Transilvaniei” acest rol l-a avut în trecutul de lupte al neamului românesc. S'a menținut frângând toate vitregiile, pentru a împlini un veac și pentru a lălmăci la capătul unui drum atât de lung, că într'un devăr „dreptatea lui Dumnezeu este dreaptă în veac”.

În concurența unei prese de partid, în moravurile căreia „Gazeta Transilvaniei” s'a ferit de a intra, chiar și atunci când cu bunăcredință susținea o idee sau un program, o veche gazetă încărunită în omintir, a abonaților ei, nu putea avea alt merit mai mare decât acela că a existat. Căci în felul acesta „Gazeta Transilvaniei” a reușit să împlinească un record național Este cea mai veche gazetă din țară.

Datoria statului român este, în împrejurările de acum, să învie în strălucire nouă această publicație, editându-o într'un loc mai central al Ardealului, unde concurența ziarilor de Capitală este redusă de distanță, făcând astfel din ea adevăratul ziar al unei provincii, care își poate căuta întreaga istoria și tot sbuciumul se ular, în cuprinsul colecției prăfuite.”.

Câteva spicuri din „Gazeta Transilvaniei“

ani 1916—1918

Intrarea în acțiune a României.

A doua zi după intrarea în acțiune a României (Marți 16 August v. 29 August st. n. 1916) Brașovul trecuse sub stăpânire românească prin ocuparea orașului de către detașamentele regimentului 6 Mihai Viteazul de sub comanda d-lui colonel Darvari.

Cu două zile înainte apăruse ultimul număr al „Gaz. Tr.” sub regimul maghiar, nrul 174 purtând data de Duminecă 14/27 Aug. 1916, iar după opt zile dela ocuparea orașului de către frații liberatori a apărut cu aprobarea comandamentului militar român primul număr al „Gazetei Tr.” sub stăpânire românească, nrul 175 purtând data de Miercuri 24 Aug. (6 Sept.) 1916.

Din acest prim număr îmbrăcat în treicolorul românesc spicuim următoarele:

Articolul prim poartă titlul „Bine ați venit” și se termină astfel:

„Armata glorioasă a marelui Rege Ferdinand I e în mijlocul nostru. Frații liberatori au sosit cați ceasul a bălucine ați venit și să ne gelți cu bine! În vârful baionetelor voastre zace viitorul neamului românesc dela Tisa până la mare

Bine ați venit și cu Dumnezeu înainte pentru Neam și Rege!”

Urmează textul declarației de război adresată Austro-Ungariei, manifestul guvernului României, comunicatele oficiale

In mijlocul voluntarilor din Siberia

La doi ani de zile mai târziu Gazeta apare sub numele de „Gazeta Transilvaniei și a Bucovinei” în Siberia, mai întâi în orașul Ecaterinburg iar mai târziu la Irkutsk. În tipografia cehă din Ecaterinburg au apărut 6 numeri tipăriți fiecare în 4 pagini. Din Nrul 6, anul LXXX cu data Duminecă 15 Dec. 1918 reproducem următoarele 2 telegrame trimise din Siberia M. Sale Regelui Ferdinand la București și semnate de Dr. V. Nițescu, președintele Comitetului Național Român din Rusia:

I.

„Mile de Români din Rusia originari din Austro-Ungaria organizați într-un puternic Corp de Voluntari au aclamat pe Majestatea Voastră ca pe regele tuturor Românilor. Ei sunt gata și așteaptă ordinele Maj. Voastre. La 29 Oct. ei au proclamat desfacerea pământurilor românești de către Austro-Ungaria și alipirea lor la România și acum așteaptă ca împreună cu vitejii lor frați din Regat să încoroneze pe Maj. Voastră cât mai curând la Alba-Iulia”.

II.

„Corpul Voluntarilor Români și Comitetul Național Român din Rusia depun omagiile lor în fața Maj. Voastre din prilejul continuării războiului din partea României. Români subjuzați din Transilvania, Bănat, Crișana, Maramurăș, Sătmăr, Bihor și Bucovina sunt mândri de-a fi de-aici înainte supușii Maj. Voastre, iar Voluntarii români din Rusia urmărind cu încredere și entuziasm înaintarea fraților lor de sânge și de arme în adâncul moșiei noastre strămoșești așteaptă nerăbdători ordinele Maj. Voastre”.

La Irkutsk.

Din primul număr șapirografat apărut la Irkutsk, unde se mutase între timp Corpul Voluntarilor, purtând data de 30 Ianuarie 1919, reproducem următorul articol apărut pe pag. 1:

de pe câmpurile de luptă, un reportaj mai lung despre ocuparea orașului Brașov și informații locale dintre cari reproducem următoarele:

„Serviciul divin din Biserica gr. or. română din Brașov-Cetate s'a oficiat Duminecă (21 Aug. v. 3 Sept. st. n. 1916) cu o deosebită solemnitate de către preotul V. Mereș asistat de diaconul C. Mușlea, participând o delegație de ofițeri români în frunte cu d-l general Burghilea, intelectualii români din Brașov și numerosul popor. În decursul serviciului au fost pomeniți de preoți M. L. Regele și Regina României împreună cu membrii Familiei Regale precum și I. P. S. Mitropolitul Primat al Ungro-Vlahiei Conon Aramescu Donici. Cântările liturgice au fost executate în mod înălțător de corul mixt al Bisericii Sf. Nicolae sub conducerea maestrului Gh. Dima. La sfârșitul liturghiei preotul Mereș a citit o pătrunzătoare rugăciune pentru izbânda armatelor române și a viteazului Rege. „Serviciul divin solemn a produs în sufletele celor prezenți o emoțiune de nedescris.

„Tricolorul românesc falfăie pe toate edificiile publice și particulare din Brașov. O deosebită impresie a produs arborarea stindardului românesc pe turnul „Sfatului” și pe statuia decapitată de pe vârful Tâmpei”.

De anul nou.

„Președintele Comitetului nostru Național, reintors dintr-o misiune politică ne-a adus de anul nou o veste din cele mai îmbucurătoare. În azul tuturor d-l dr. Voicu Nițescu a spus, că de-acum înainte Corpul Voluntarilor Români din Rusia este supus nemijlocit ordinilor Maj. Sale Regelui Ferdinand I și a guvernului român. Cu alte cuvinte zis, de-acum înainte soarta noastră a tuturor este depusă în mâinile cele mai chemate, în a Celui dintâi Român și a Sfetnicilor săi, dela care așteptăm să ne sosească în curând îndrumări și porunci.

„O veste mai îmbucurătoare, când intrăm în noul an, nici că puteam aștepta. Ea trebuie să ne întărească nădejdea, că Maj. Sa Regele și Sfetnicii Săi înțelepți, cari știu și pot judeca mai bine păsurile și dorințele noastre, ne vor trimite cele mai potrivite îndrumări și porunci. De altă parte trebuie să ne întărească încrederea, că conducătorii noștri de aici, Comitetul nostru Național, vor găsi căile și mijloacele cele mai potrivite, ca să încunoștințeze pe cei de acasă, pe conducătorii noștri de-acolo, despre păsurile și dorințele noastre.

„Cu încredere în Maj. Sa Regele și Sfetnicii săi, cu încredere în puterile noastre și în viitorul Neamului românesc, hotărâți să înfruntăm cu bărbăție puținele pedeci, cari ne mai stau în cale, intrăm în anul nou, care — suntem siguri — ne va aduce împlinirea tuturor dorințelor noastre.

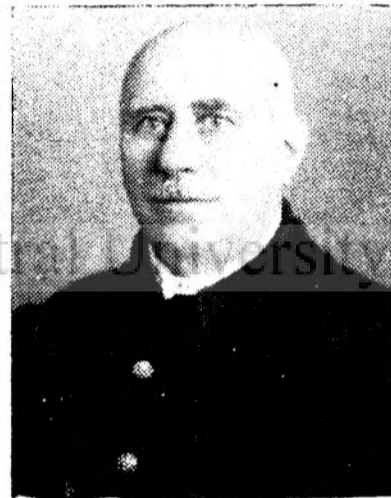
„Trăiască, crească și înflourească România Mare!”

În nrul 9 al „Gazetei Tr. și Bucovinei”, scris în întregime cu mâna sa de redactorul Victor Branisce defectându-se șapirograful, număr care poartă data de 18 Februarie st. n. 1919 a apărut un articol mai lung „La noi acasă”, în care se arată, pe baza știrilor telegrafice sosite din

București, munca de consolidare și refacere ce se îndeplinește acasă. Din acest articol reținem următoarele îndrumări date voluntarilor:

„Câtă vreme ne e scris să mai stăm pe-aici, să ne îndeplinim și noi datorința, ca să nu rămânem în urma celor de-acasă. Iar munca noastră a celor de aici care să fie? Să facem cu toată tragerea de inimă instrucția militară, care n-o facem la porunca sau de dragul nici unui strein, ci numai pentru noi și spre binele nostru. Această instrucție, pe care o facem acum în dulcea noastră limbă românească, ne trebuie înainte de toate nouă înșine aici, ca să fim pregătiți pentru orice întâmplare. Vremile sunt încă tulburate, iar dușmanii și oamenii răi sunt încă mulți și se găesc chiar și în jurul nostru. Nicio dată însă nu se vor apropia de tine, Române, acești dușmani, când te-or ști, că ești bun soldat, că ești iscusit țințar și că știi să străjuiești, ca lumina ochilor tăi, ceea-ce ți s'a dat spre pază. Dar nu numai siguranța și apărarea noastră cere să facem cu drag instrucția militară, ci o cere aceasta și cinstea de soldat român...”

Iată câteva spicuri din vremuri istorice, în cari i-a fost dat „Gazetei Transilvaniei” să-și spună cuvântul îndeplinindu-și mereu misiunea națională, care i-a fost încredințată de întemeietorii ei.

Nic. Ardelean-Grecu

Cel mai vechiu culegător-tipograf român în activitate. S'a născut în anul 1874 în Brașov-Șchei. După absolvirea a 3 clase liceale la gimnaziul ort. rom. din Brașov a intrat în toamna anului 1893 ca ucenic în tipografia Mureșianu și de atunci până azi a cules neîntrerupt în zăvăria în care se culege ziarul nostru, împlinind astfel în anul acesta cincizeci ani de activitate.

Ca ucenic a luat parte, purtând o torță, la jubileul de 50 ani al „Gazetei Tr.” (1883), iar la jubileul de 70 ani (1908) a contribuit cu munca sa efectivă la culegerea și imprimarea numărului jubilar apărut în acel an.

Cu toată vârsta de 64 ani este în pline puteri și are o familie frumoasă, copii și nepoți, cu cari se poate mândri. La mulți ani nene Neculae!

Răsiind „Gazeta Transilvaniei”.

Evreii în Ungaria.

Este titlul unui articol apărut în numărul 8 din anul 1909, cu data de 13/26 Ianuarie, al „Gazetei Transilvaniei”.

Problema evrească, care astăzi este o chestiune la ordinea zilei, face, credem, interesante datele de mai jos, de acum n'treizeci de ani, reproduse din acel număr al „Gazetei”.

Iată-le:

Autorul, referindu-se la un ciclu de articole asupra Budapestei, apărute în ziarul unguresc „Alkotmány”, scrie:

„Sunt foarte interesante datele statistice, ce se aduc în amintitul ciclu de articole. Nu putem să le urmărim așa totuși credem a fi interesant să relevăm câteva. La 1839 trăiau în Budapesta 44.890 de Evrei, iar la 1900 numărul lor a crescut la 166.193, adică 236% din întreaga populațiune. Astăzi (1909) trec peste două sute de mii, și ce e mai semnificativ, Jidovii formează marea majoritate a clasei de mijloc din Budapesta; dintre comercianții Capitalei cel puțin 80% sunt jidovi. La primărie (magistrat) dintre 42 membri sunt numai șase creștini. Dintre ziaristi sunt cel puțin 80% Jidovi. Sunt cam 1400 avocați și cam tot atâția medici în Budapesta, iar 2/3 parte dintre aceștia sunt Jidovi. Datele statistice polițienești constată, că, prin crimele și delictele săvârșite de Jidovi, în anul 1907 s'a pricinuit o pagubă materială de peste 14 milioane coroane luându-se ca bază sumele anunțate la poliție. Numai prin falimente s'au pierdut aproape 4 milioane coroane, prin înșelăciuni peste 3 milioane,

defraudări 2 milioane, furturi 2 milioane, etc.”

Pedepsele suferite de reprezentanții naționalităților din Ungaria.

Din nrul 187 (26 Aug.—8 Sept.) 1903: „Gazeta Transilvaniei” publică sub titlul „O statistică lugubă”, următoarele date, în preajma conferinței interparlamentare și al congresului internațional al presei:

„Totalul pedepselor în bani și închisoare, suferite de reprezentanții naționalităților din Ungaria, în timpul dela 13 Aprilie 1906 până la 27 August 1908 pentru diverse „agitații”, se cifrează la 181 ani, 3 luni și 6 zile închisoare și la 89,037 50 cor. amende în bani.

În această sumă nu sunt socotite cheltuielile ce le-au avut acuzații. În total s'au pertractat 226 procese în fața tribunalelor maghiare”.

O statistică

a meseriilor în România.

Statistica meseriilor în România — cetim în nrul 17 din 23 Ian. (5 Febr.) 1909 al „Gazetei Transilvaniei” — arată că în toată țara sunt 127,841 meseriași. Dintre aceștia 106,501 locuiesc în comunele urbane și 21,340 în comunele rurale. Proportia la sută între urbani și rurali este cea următoare: 83.31% pentru urbani, 16.69% pentru rurali. Împărțiți pe naționalități meseriașii prezintă situațiunea aceasta: Români: 58,979 urbani, 14,756 rurali. Evrei: 22,361 urbani, 2,823 rurali. Alte naționalități: 25,166 urbani, 3,761 rurali.

Un apel.

Casa culturală a Brașovului-vechi

Din timpuri ce se pierd în negura vremurilor, Brașovul a jucat un important rol în dezvoltarea culturală a Românilor din Ardeal. De aici au pornit marile inițiative cu cari — la drept vorbînd, — ne putem mândri, înfăptuite de înaintașii noștri.

Cetatea Bărsei, care e astăzi un adevărat laborator, plămădit al unor noi speranțe, adăpostind fabrici de tot felul, își reclamă dreptul de înălțate și pe tărâmul cultural.

Dorinca de ridicare, a maselor cetățenești, prin intermediul cu turii, misionarii redresării morale, sociale și naționale, din cel mai vechi cartier al acestei urbe, din Brașovul-vechi în frunte cu vrednicul preot dr. Debu, au pus — cu câțiva ani în urmă, — bazele unei case naționale de cultură, reunind — cu mari sforțări, — a ridica o sub acoperiș.

Realizarea acestui mare deziderat, s'a lovit de nepăsarea politicianistă, care, uitând, că acest burg carpatin, cu rădăcini înfipte adânc în tradiția românească, trebuia să redevină un început de evadare de sub carapacea înderenței culturale,

în care ne am complăcut timp de 20 (douăzeci) de ani.

După ce câteva milioane au fost băgate în această lucrare, milioane strânse în cea mai mare parte din obolul parohiilor brașovechene, acum casa stă în roșu, privind ja nic, pare, peste locuințele din jur și așteptând o mână harnică pentru a transforma-o din cuib și adăpost de lilieci și bufnițe, în loc de cultură, în tentacul care să recepționeze întregul sbucium al psihicului din acest frumos cartier românesc.

Nu trebuie ignorat sbuciumul trudnic al unui mănunchiu de oameni, cari au dovedit cu prisosință, că aci în inima de curat românism agonizează întreaga spiritualitate românească, în timp ce alături conașionali noștri — sașii, — lucrează neobosiți.

Casa culturală din Brașovul-vechi, trebuie cât mai curând posibil terminată și dată funcțiunii ei adevărate, ea, fiind chemată a juca astăzi ca și mâine, un rol deosebit, în viața cotidiană a poporului românesc din acest cartier, format în majoritate din funcționari, meseriași și lucrători harnici și setoși după cultură, dela cele mai mari fabrici ale Brașovului.

Pentru a ne păstra tradiția, dar, în deosebi, pentru a ridica slăncă de granit, contra vânturătorilor de crezuri învechite, trebuie cel puțin acum în ceasul al doisprezecelea, să dăm mână dela mână pentru terminarea acestei case, pentru ca din pragul ei, să se poată spune sufletelor setoase: „Veniți de luați lumină”.

Dumitru Trancu.

CINEMA „ASTRA”

Azi și în zilele următoare

Slagăr mondial!

Slagăr mondial!

Cel mai important eveniment cinematografic!

GRETA GARBO

în

Contesa WALEWSKA

Un film unic (în limba germană), pasionant, pe care-l veți urmări vrăjiți de frumusețea lui. O evocare duioasă a dragostei dintre cel mai mare general și cea mai frumoasă femeie a veacului.

Cu: CHARLES BOYER.

Complectare: Jurnal nou Paramount.

Despre chemarea presei.

Un cuvânt pentru „Ardealul”
cu ocazia unui an de apariție zilnică.

Presă, luată în accepțiunea ei de ziaristică, a rezultat, pe cale de consecință, din invenția germanului Gutenberg. Primul ziarist e un francez din secolul al XVIII.

La noi, Românii, din vechiul regat, abia Eliade Rădulescu, în Muntenia și Asachi în Moldova, au pus temelie gazetăriei naționale, iar în Ardeal Gh. Barilă, în Banat dr. V. Branisce, etc. Astăzi, și la noi, presa e socotită o putere de netăgăduț în stat. Și aceasta pentru mai multe motive. În primul rând, pentru că ea este talmăcitoarea gândului obștesc.

Presă veacului nostru e, apoi, un acumulator de gânduri și un difuzor de idei și simțăminte; este un mijloc de luminare și moralizare a lumii, un ferment de transformare și îndrumare a societății. Fîind o materializare a opiniei tuturor, însă, presa are posibilitatea să fie „o floare din grădina sufletului omenesc”, dar ea mai poate fi și „o buruiănă răsărită din putreziciunea publică”.

Ea poate fi stegara adevărului, după cum poate fi și o școală a minciunii.

Românul, din fire, curat la suflet și nobil, a îmbrățșit-o, întotdeauna, pe cea dinlăun.

Presă creând și infiltrând în mintea fiecăruia idei noi, ea provoacă curente ideologice, ea face obiceiuri și chiar legi. Astfel, poporul aparține celui care îl întruzește. În această privință, presa este o școală puternică și pentru toți.

Presă este regina lumii (Pius X). Puterea presei a fost admirabilă definită de savantul prelat

Ketteler, când a spus „Dacă Sf. Apostol Pavel ar reveni pe pământ, el s'ar face ziarist”.

Iată, deci, în linii generale ce este presa.

Și acum, o mică reflecție asupra urbei noastre. Brașovul, și în a-eastă privință se poate mândri, deoarece i-a fost hărăzit să fie promotorul ideilor pe calea presei, aci fiind cel mai vechi ziar românesc d'n țara noastră.

Vesilia „Gazeta Transilvaniei”, care Vineri 25 Martie c. împlinește 100 (una sută) de ani, a încălzit milioane de suflete cu căldura ei, difuzând un naționalism curat românesc în masel largi ale poporului român, pentru care se cuvine să ne descoperim cu evlavie în fața sacrificiilor făcute de cei cari au condus-o.

Dar, pe lângă această venerabilă tribună naționalistă, se cuvine să reamintim și de începuturile — modeste, — ale ziarului „Ardealul” care, ca ziar săptămânal, a apărut la Brașov regulat timp de 16 ani. Cu toate acestea, datorită dezvoltării mereu crescânde a orașului Brașov, s'a simțit nevoia unui ziar zilnic, care să informeze opinia publică cu tot ce se petrecea în ea est centru al țării.

Infruntând greutățile materiale ce necesită scoaterea unui ziar zilnic, „Ardealul” începe din ziua de 15 Martie 1937 să apară cotidian. Astăzi, când ziarul „Ardealul” își sărbătorește un an de apariție zilnică se cuvine un cuvânt de laudă și de îmbărbătare conducătorilor lui.

La mulți ani!

D. T.

Asociația Sportivă
a Municipiului Brașov

O inițiativă laudabilă

„Mens sana in corpore sano”.

Datorită inițiativei d-lui Lt. Col. Victor Nanu, primarul Municipiului Brașov, militar distins, sportiv desăvârșit și cu vederi largi, nu numai în ce privește gospodăria orașului dela Poalele Tâmpel, pe care o îndrumă și conduce cu multă dragoste, dar și în toate celelalte domenii de activitate, cari sunt în strânsă legătură cu dezvoltarea și afirmarea Brașovului ca oraș civilizată a luat ființă Vineri la 18 Martie a. c. într'un cadru festiv „Asociația Sportivă a Municipiului Brașov”.

La ședința de constituire a acestei noi Asociații sportive, au luat parte toți funcționarii Primăriei Municipiului Brașov.

D-l primar Lt. Colonel Victor Nanu a ținut o insuflețită cuvântare arătând funcționarilor scopul înființării Asociației.

Desprindem din cuvântarea ținută de către d-sa printre altele și următoarele idei: Viața sedentară pe care o trăiesc funcționarii, mună în aer închis și atitudinea aproape uniformă a corpului în cele opt ore de birou, zi cu zi și an cu an, trebuie compensată cu mișcare rațională în aer liber sau în săli de gimnastică, cu excursii, cu practicarea diferitelor sporturi, pentru că organismul să nu sufere și în același timp să se evite deformări ale coloanei vertebrale, cari pot surveni din cauza acestei munci sedentare de birou.

Este știut că prin mișcare rațională, prin gimnastică și prin sporturi complete, întreg organismul este pus în mișcare, deci corpul se dezvoltă în mod armonios și se obține în același timp o mai bună funcție a diferitelor organe vitale, fapt care are drept consecință o mai bună dispoziție sufletească a individului. Se obține deci acel echilibru între fizic și psihic, atât de necesar pentru ca un om să poată da maximum de randament.

Prin înființarea Asociației Sportive a Municipiului Brașov se urmărește în primul rând a se da posibilitatea tuturor funcționarilor acestei instituții, de a practica gimnastica în aer liber sau în săli sporturilor cari sunt complete și folositoare, excursii pentru cunoașterea frumuseților naturale ale țării noastre, amenajare de terenuri sportive și așa mai departe.

Natural că toate această activitate sportivă a funcționarilor se va desfășura sub un riguros control sportiv și medical. Este de relevat faptul îmbucurător că funcționarii Primăriei nu vor plăti nici o cotizație Asociației Sportive pulând practica astfel, fără cheltuială, sporturile pe cari le doresc și cari sunt potrivite cu resursele lor fizice și cu vârsta pe care o au.

D-l Lt. Colonel Victor Nanu, Primarul Municipiului Brașov, și-a încheiat cuvântarea spunând: „Inițiativa mea este de

alfel în spiritul legii „Strășii Țării” și nădăjduesc că prin activitatea bogată pe care o vom desfășura, încadrând alături de celelalte asociații sportive românești, vom reuși să ridicăm tot mai mult prestigiul sportului românesc al cărui înalt Ocrotitor și I alt îndrumător este M. S. Regele Carol II.

Din partea funcționarilor Primăriei a răspuns d-l Dr. Virgil Voicu, secretarul general al Municipiului, iar din partea Asociației Funcționarilor Primăriei, d-l Aurel Precup, președintele acestei asociații, — amândoi mulțumind în termeni călduroși d-lui primar Lt. Col. Victor Nanu pentru grija părintească pe care o poartă funcționarilor acestui Municipiu.

Registrele
micilor comercianți
și industriași

În urma repetatelor intervențiuni, Ministerul Finanțelor a soluționat definitiv chestiunea referitoare la ținerea registrelor de către micii comercianți și micii industriași, dispensându-i de a trece operațiunile în ele și deci de a le ține la curent, în schimbul unei taxe forfetare de 200 lei anual.

Ca urmare Ministerul Finanțelor a dat instrucțiuni în acest sens Administrațiilor Financiare din țară cu ordinul circular Nr. 170554 din 13 Martie, 1938.

Președintele Comisiunii Interimare:
Gh. Cuteanu

Prim-secretar:
Dr. N. G. V. Gologan

Camera de comerț și de industrie din Brașov, face cunoscut celor interesați că în urma acordului intervenit între Ministerul de Industrie și Comerț și Banca Națională a României, toate autorizațiile eliberate de Direcțiunea Reglementării Comerțului exterior pentru mărfurile contingente sau importuri speciale din Belgia, vor trebui să aibă „viza de transfer BNR.” De asemenea importul mărfurilor necontingente nu se va putea face fără „viza de Transfer B. N. R.” aplicată pe facturile proformă ale firmei exportatoare belgiene.

Soc. Principele Mircea aduce vii mulțumiri d-nei Ana Tanasiu președinta Soc. Profilaxia Tuberculozei, care a donat suma de lei 200 pentru masa copiilor săraci, în memoria soțului său decedat † Vasile Tanasiu.

Totodată mulțumește călduros d-nilor Horațiu și Gheorghe Sorescu, cari au donat 2000 lei tot pentru masa copiilor săraci, în memoria mamei lor † Maria Sorescu și a surorilor lor † Elena și † Mitzi Sorescu.

Din cercurile
pensionarilor

O intervenție. Asociația Pensionarilor Publici din Brașov, a intervenit la Prefectura județului și la Primăria Municipiului pentru a obliga Direcțiunea Uzinei Electrice din localitate, să nu mai pună în sarcina abonaților la curent, noul impozit de 2 la sută taxe de timbru proporțional, cum și timbrele mobile la valoarea facturilor, — taxe cari privesc pe vânzător — adică Uzina, ținându-se seama și de faptul că costul curentului este foarte ridicat în orașul nostru, față de alte localități.

Adunarea generală. Sâmbătă 19 cor., a avut loc ședința adunării generale anuale, a membrilor Societății Pensionarilor din Brașov, pentru ajutorul reciproc de înmormântări ținută în sala Sfatului orașesc din Brașov. Participă un mare număr de membri. Ședința a fost prezidată de d-l N. Stoicovici, președintele societății. D-sa deschizând ședința arată binefacerile asocierii și încrederea pe care membrii i-au acordat-o, așa că, în scurt timp, de când s'au pus bazele reorganizării acestei instituții, numărul membrilor a progresat, fiind acum de aproape 500, cu perspectiva progresivității apropiate.

S'au făcut obicinuitele dări de seamă, anuale, asupra activității comitetului, în cursul anului 1937, asupra situației bănești, etc., constatându-se că fondul de rezervă — prevedere — pentru asigurări, se ridică la suma de 160.000 lei. Primele de ajutor variază între 3000—8000 lei de persoană, cu perspectiva mării acestei cote, în raport cu numărul noilor înscrieri de membri.

La încheierea ședinței, adunarea a aclamat îndelung pe Suveranul Țării. A votat, apoi, o moțiune de mulțumire presei, d-lui prefect al județului, d-lui primar al municipiului și d-lui administrator financiar Crișan pentru concurs.

Membrii adunării au adus tot odată mulțumiri conducătorilor acestei instituții de ajutor, pentru modul corect în care o administrează onorific.

Examenul de capacitate pentru ocuparea primului grad în funcțiuni publice administrative, aprobat de Ministerul de Interne, va avea loc în zilele de 29 și 30 Martie ora 16 la prefectura județului Brașov. Examenul va consta din o probă scrisă (în ziua de 29 Martie) și alta orală. Candidații pentru a fi admiși la acest examen trebuie să aibă cel puțin 4 clase secundare sau studii echivalente. Cererile înzestrate cu actul de studii, de naștere, naționalitate și militar, se vor înainta Prefecturii jud. Brașov până în ziua de 28 Martie ora 13 a. m.

Băncile din Brașov țin închise birourile Vineri 25 Martie, din cauza sărbătorii.

143 1—1

Convocare

Membrii Societății Principele Mircea, filiala Brașov, sunt convocați în adunarea generală ordinară pe ziua de 9 Aprilie 1938, orele 5 p. m. în sala de ședințe a Sfatului orașesc din Piața Libertății, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale, prin cuvântul președintelui.
2. Raportul secretarei.
3. Raportul d-nei casieră.
4. Raportul cenzorilor.
5. Descărcarea comitetului de gestiunea pe anul 1937.
6. Eventuale propuneri.

Președintă,
Marg. Dr. Bleahu

Secretară,
Maria Dr. Debu

109 1—2

Rusia Sovietică

În fața unor complicații dela Răsărit și Apus

— Sfârșit —

Dacă aruncăm o privire la frontiera sovietică dela Apus, vom vedea că nici aci Sovietele rusești nu stau pe roze. Relațiile polono-sovietice nu sunt tocmai din cele mai cordiale. Apropierea Poloniei de Germania și aderarea ei la pactul anti-comunist, ceace nu este exclus, ar agrava și mai mult situația Sovietelor în Apus.

Germania va sprijini oricând acțiunea naționaliștilor ucraineni pentru separarea Ucrainei de Uniunea Sovietică și formarea unui stat național ucrainean „independent” și anti-comunist.

Așa ceva au mai încercat germanii să facă în 1918—1919, când sub protecția trupelor germane din Ucraina, s'a format guvernul „autonom” ucrainean în frunte cu hatmanul Scoropadski, fost general adjutant țarist.

Ceace au făcut japonezii din Manciuria — stat „independent” — cu împăratul Pu-Ji — nemțul au vrut să facă din Ucraina „Stat independent” cu hatmanul Scoropadski. Operația nu reușise atunci din cauză că și trupele germane au început să se bolșevizeze, fiind în contact cu populația bolșevizată ucraineană, și au trebuit să părăsească teritoriul ucrainean, luând cu ei și pe „guvernării ucraineni” cu hatmanul Scoropadski.

Visul namțesc de a vedea Ucraina „autonomă” și intrată în sfera influenței germane n'a încetat. Hatmanul Scoropadski locuiește tot timpul la Berlin și ține strâns contact cu cercurile național socialiste.

Dacă s'ar ajunge la o înțelegere cu Polonia în această privință, Germania ar putea oricând să pornească o acțiune pentru separarea Ucrainei de

Uniunea Sovietică și formarea unui guvern ucrainean „autonom” și anti-comunist cu ajutorul hatmanului Scoropadski și a emigranților ucraineni. De aceea Rusia Sovietică nu poate să nu țină seamă.

Având în vedere toate cele de mai sus, Sovietele rusești fac mari sacrificii pentru înzestrarea armatei și întărirea granițelor dela Apus și Răsărit.

Pe o lungime de 50 kilometri dealungul frontierei poloneze, Sovietele au decretat zona strategică, de unde au evacuat întreaga populație civilă. S'au mai decretat zone strategice și în regiunile dealungul frontierelor cu Letonia, Estonia și Finlanda. În toate aceste zone se fac diferite lucrări de fortificație și nu au voie să circule acolo decât numai militari. Asemenea zone strategice s'au decretat și dealungul frontierei din Extremul Orient.

O serie întreagă de fortificații s'a făcut dealungul graniței manciuriene, în Mongolia Exterioară și lângă lacul Baical. S'a dublat traseul liniei ferate în întreaga Siberie și s'au construit linii ferate strategice noi, cari au menirea să asigure rapiditatea transporturilor militare în timpul ostilităților cu statul vecin.

Pregătindu-se pentru eventualitatea unui conflict armat, fie la Răsărit, fie la Apus, Sovietele își dau seama perfect de bine, că în actuala stare de spirit din Rusia Sovietică, războiul ar fi fatal pentru actualul regim comunist de acolo și de aceea fac tot posibilul ca să-l amâne pe un timp cât mai îndepărtat.

Justin I. Stan.

Mi-am mutat atelierul meu de croitorie
din Str. I. G. Duca Nr. 16, tot în aceeaș stradă la Nr. 144

unde voi executa tot felul de haine bărbătești după cele mai noi mode, precum și modificări de paltoane, pardesiuri și haine după plăcere.

Călcatul unui costum de haine cu lei 40

Execută cu prețuri convenabile croitoria bărbătească

ȘTEFAN MARKÓ

Str. I. G. Duca Nr. 144

Se primește un ucenic de familie bună la această croitorie.

133 2—4

Georges Redard.

Istoricul Corporațiilor

II. Organizarea Corporațiilor

Și le nchipue cineva că ar fi înglodat pe toți negustorii și pe toți meșteșugarii dintr-o țară. E o greșală. Mai întâi aceia cari locuiau la țară, n'au făcut parte din corporații, decât arareori. Apoi, unele orașe, ca Lyonul, nu cunoște atare înregimentare. În sfârșit, însăși în orașele pe unde erau folosite, erau meserii, ce rămăneau pe dinafară, erau tot așa unii răsleți, cari se dosiau, lucrători la domiciliu, de casă, cari, în chip voit sau nu, se țineau la o parte. În Franța s'a dus un război îndelung al corporațiilor cu acei cărora li se zicea *shambrelani*. Așadar, corporațiile pure sau au fost corpuri privilegiate, o boerime a muncii.

Tot așa sunt inchipuite a fi organizate, după un singur tipar. După cum în orândă feudală ajungeai treptat paj, scutier, cavalier și trebuia ca să urci dela o treaptă la alta a erarhiei, să îndeplinești o anumită vreme de slujbă și învățatură ostășiască, la fel în organizarea corporativă erai mai întâi ucenic vreme de unu sau mai mulți ani, apoi argat, calfă, slugă, lucrând la porunca altuia o vreme fără soroc, în sfârșit meșter pe socoteală proprie și însușit cu toate drepturile. Tot așa, precum cavalierul, când și-a făcut dovada că și-a isprăvit învățătura, mai trebuie înainte de a-și pune pîntenii de aur, să se supue unei ceremonii simbolice și religioase, ce cuprinde baia de curățenie, jurământul, împărtașania, la fel meșterul, după ce și-a dovedit destoinicia printr-un examen sau printr-o lucrare de măiestrie, face jurământul, împărtașania, se nfrățește cu noii săi soți printr-o masă mare. Dar se întâmplă, ca ridicarea asta, aproape dela sine nțeleasă, din treaptă în treaptă, să nu fie tocmai așa de regulată cum ne-am putea-o închipui. Nu-i rar, când din cele trei trepte, una, aceea a calfei, să lipsească, ca ucenicii să treacă deadreptul în rândul meșterilor și că formalitățile de primire să fie mărginite aproape la nimica, pentru aceia cari avut-au norocul să se nască feciori de meșteri.

Din vremurile dela început, meșterii năzue să se facă ereditară, precum se întâmplă cu moștile ohavnice, stăpânite de baroni și marchizi. Nu-i rar, de așijderea, ca lucrătorul sau calfa să se vadă pironiți la treapta lui. În sfârșit, laudata divizie n'a ființat niciodată, decât la anumite meserii.

Adevărul este că organizarea corporativă însăși în cuprinsul aceluiaș oraș, infățișa mai multe fețe deosebite. Corporația putea fi simplă sau complexă. Putea fi de talie semi-egalitară, sau de talie capitalistă.

Era simplă, când nu cuprindea decât o breslă, (ceace era din cele mai adesea. Era complexă, când se alcătua din mai multe grupe alăturate sau suprapuse. În atare împrejurare corporația era o federație de bresle, ce-și păstrau fiecare viața lor deosebită, statutele lor, însărcinații lor anumiți, dar ce se nchegau într-un trup mai larg, căruia i se juraua *membrii*. Asta-i numele ce purtau la Florența aceste mădulare alcătuitoare ale întregului. La Strasburg ființa o orândă asemănătoare. *Zunft*-ul cuprindea mai multe *Antwerke*. Întregul acesta se chema la Florența *Arte*. Și pentru că uneori *membrul* se împărția și el, *Arte* putea atunci să fie numit o uniune de uniuni.

Evul mediu nu-i evul egalității.

Din cele mai adesea, printre aceste grupări intrunite sub aceeași ocărnuire centrală, era una care predomina, având plinătatea drepturilor corporative. Celelalte, socotite ca mai de jos, n'aveau decât o parte mai mult ori mai puțin din aceste drepturi. Una nu avea îndrituirea să mijlocească la alegerea magistraților federali, cărora totuși trebuia să li dea ascultare: alta n'avea îngăduința să poarte steagul, pentru care totuși avea partea ei de plată. Luăm de pildă pe *Arte dei medici, specialti e merciai membrii*: medicii, spișerii-droghisti, băcanii (merciierii). Adunare ce pare pestriță, dar care se lămurește ușor față de cele două dintâi. Dacă legătura este mai puțin pricepută între asta din urmă și celelalte două, se poate desluși intru aceea că băcăniile, ca și bazarele din vremea noastră, vindeau câte ceva din toate și prin urmare aveau tot așa în prăvăliile lor de-acele mărfuri streine, ce le-aveau obișnuit *specialti*. Încălceala se întea aci, pentru că *specialti*, printre cari era trecut și Dante, cuprindea ca membrii mai de jos, pe pictorii-zugrafi, nedeosibili de negustorii de vâpșe și că șelarii se nfațisau împrechiați cu băcanii.

Se ntelege care trebuia să fie în atare împrejurări, viața furtunoasă a acestor amestecături, înjghebate din părți așa de nvrăstete. În năuntru fiecăreia din ele, era o nesfârșită înlănțuire de lupte, ca să se încerce de-a se potrivi, între aceste părți o cumpănă destul de nestatornică. Pentru că fiecare membru, potrivit numărului părtașilor săi, potrivit va-

loarei sociale ce-și da, sau ce l-o da părerea lumii, se străduia să cucerească înțaietatea, Dar, intru cât în cursul anilor însemnătatea lor relativă se preschimbă ne nctat, alcătuirea corpului în întregime era în mișcare ne nctat. Nici un principiu statornic nu călăuzia necurmată-i mlădiere, nu ntemei pe un tărâm țeapăn orândă grupelor aceste solidare și potrivnice, dintre care pururea una sau alta era ispitită a se crede nedreptățită.

Corporația, când era simplă, indeobște era semi-egalitară. Vreu să zic că buruiana burgheză răsărită n pământ feudal se rezema, ca feudalitatea însăși, pe două principii strâns unite: erarhie și egalitate. Într'adevăr, cuprindea mai multe trepte suprapuse, în vreme ce chezășua drepturi deopotrivă celor dintro aceeași treaptă. Meșteri, calfe, ucenici se orânduiau unii deasupra altora, dar erau soți între ei, toți aceia cari erau pe-aceeași treaptă. Inegalitatea nu trebuia să fie, în teorie cel puțin, decât vremelnică, pentru că meșterul era calfa ajunsă, iar calfa sau lucrătorul un meșter cu nădejdea, pentru că ucenicul la rândul lui se ridica până n capul scării. Această față nu se n-tălnia aiurea, decât în breslele constructorilor, ale micii industriei, ale micului negoț, cele mai numeroase negreșit, dar nu cele mai puternice. Numai acolo este aproape adevărată priveștiștea idilică a lucrătorului, lucrând cot la cot cu stăpânul, trăind laolaltă, stând cu el la masă, făcând aproape parte din familia lui, împărtașindu-se din bucuriile și durerile lui, părăduind alătura de dânsul la procesiuni și serbările obștești, până n ziua când se ridica și el la treapta de meșter.

In românește de Iuliu Negulescu.

Higiiena alimentară

Principiile de bază, metodele și scopurile igienei

Sub titlul de mai sus a apărut de curând o carte interesantă și instructivă a profesorului *Dr. Werner Kolath*, directorul institutului de igienă dela universitatea din Rostock. La pagina 321 a acestei cărți citim următoarele:

„Alimentația poporului nu este un produs al industriei destinat să îmbogățească pe unii în mod arbitrar fără a ține seamă de calitatea acestor produse. Aceia cari vreau să câștigă *infinit* să se deplazeze pe alte terene de activitate. *Alimentația poporului se ține de meseria plugărimeii și meșteșugăriei*. Industriile alimentare în forma lor actuală nu au drept de existență.

„A sprijini și a facilita consumația de legume (zarzavaturi) este un lucru mai igienic și mai util decât perfecționarea celor mai bune metode de sterilizare. Și oare cum stăm cu industrializarea produselor alimentare? Alimentația s'a schimbat în întregime în cursul miilor de ani. Cele mai mari schimbări ni le-a adus fără îndoială veacul al 19-lea. În măsura ce civilizația făcuse progrese mai mari, pe atâta

alimentația deveni mai de *fectuoasă și mai unilaterală*.

Odată cu progresele civilizației se introduc tot mai multe proceduri tehnice în domeniul alimentației, astfel că în prezent am ajuns acolo că aproape nu mai există vre'un aliment care să nu fi trecut prin un oarecare tratament tehnic. Înainte de a fi consumat. Hidrații carbonați (zahărul) și grăsimile sunt eliminate din compoziția lor de origine și tot mai mult se observă tendința de a produce alimente concentrate care nu se mai pot denumi „alimente” ci substanțe nutritive.

*) In limba germană „Grundlagen, Methoden und Ziele der Hygiene” in editura casei S. Hirzel, Leipzig, 1937.

Și pentru a se putea produce substanțe ca acestea se recurge la industrializare. „Vedem că și la țară încep să pătrundă tot mai multe *alimente degradate, denaturate, trecute prin diferite proceduri tehnice*. Cerealele (grăunțele de grâu, săcară etc.) prin un sistem greșit de măcinare sunt descompuse în părțile lor constitutive e. *Episperma și germul ajung în țărâțe.*”) Aceea ce mai rămâne este o masă albă — tratată cu diferite mijloace de conservare și înfrumusețare — fără nici o valoare pentru susținerea și menținerea sănătății.

La cele expuse mai sus cred că nu este nevoie de nici un comentariu!

T. T.

*) Vezi cele opt leze indicate de savantul *Dr. Bircher-Benner, Zürich*, în cartea de bucătărie a dnei B. Brupbacher-Bircher, referitoare la știința alimentației și maladiile alimentare. La teza a opta se pot citi următoarele cuvinte înțelepte: „Pâinea albă, franzetele și toate prăjiturile din făina albă apoi făina albă ca atare extrasă din grâu, orez sau porumb, orezul și fuit — tot atâtea preparate artificiale întrebunțate în bucătărie — sunt *alimente degradate în modul cel mai grav*. Grăunțele cerealelor au fost despuiate de vitaminele și sărurile minerale atât de prețioase, fiindcă marile mori comerciale le-au luat: *Episperma și germul*. Cartea aceasta de bucătărie conține la vre'o 580 rețete și 420 meniuri după metoda practicală în sanatoriul „*Forja Vie*” (Lebendige Kraft) din Zürich și a apărut în editura casei: *Wendepunkt-Verlag A. G., Zürich 6, Kronenstrasse 45* în limba germană și franceză.

Convocare

Domnii membri ai Asociației pentru sprijinirea învățăcelilor, sodalilor și meseriașilor români „Avram Iancu” Brașov, sunt invitați a lua parte la **adunarea generală ordinară**, care se va ține **Duminică 27 Martie a. c., ora 3 p. m.**, la sediul Asociației, Piața Libertății 27, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale ordinare, numirea a 3 verificatori și cetirea procesului verbal din ședința adunării generale din anul 1937.
2. Raportul comitetului pe anul expirat.
3. Raportul casierului.
4. Cetirea bilanțului.
5. Raportul cenzorilor.
6. Votarea bugetului.
7. Complectarea numărului de membri în comitet și în comisia de cenzori.
8. Inscierii de noi membri.
9. Diverse.

În cazul când membrii nu se vor întruni în numărul recerut de statute, Adunarea generală se amână cu o oră, după care timp se va ține cu ori-ce număr de membri și cu aceeași ordine de zi.

Dat în ședința comitetului din 10 Martie 1938.

Președinte, Secretar,
D-tru N. Căpățînă. Gh. Nicolau.
121 2—2

O CURĂ NECESARĂ

Este aceia pe care orice om care se îngrijește de sănătatea sa, ar trebui să o facă, începând dela vârsta de patruzeci de ani. Primăvara și toamna li va fi suficient de a face una sau două cure de o lună cu *Pagēol*, pentru a nu cunoaște apoi, ca urmare, toate afecțiunile căter urinare, trist privilegiu al bătrâneții. *Pagēol* are o acțiune antisepctică, calmantă și de întinerire asupra organelor. Mai cu seamă el împiedică ipertrofia prostatei și consecințele sale dureroase: incontinență, retenție de urină, autointoxicare, etc. *Pagēol* se prezintă sub formă de capsule de o întrebunțare discretă, și nu oferă nici un pericol, chiar în doze mari.

Este un produs *Chate lain*, marca de încredere, preparat de Laboratoarele de Urodonal, sub direcțiunea științifică a Profesorului *Pouchet*, membru al Academiei de Medicină, asistat de 26 medici și farmaciști. La farmacii și drogerii.

DEALUL ZORILOR

vinuri selecte, garantat naturale, preferate de cunoscători

Se găesc la Brașov, str. Gh. Barițiu Nr. 9. (Târgu Cailor) la **Bodegă**.

510 24—0

De inchiriat una garsonieră: antreu, cameră, baie. Str. G. Baiulescu 17. 13 5—0

„VULTUR”

Brașov, Str. Regele Carol, 44

Magazin de confecțiuni pentru copii, femei și bărbați. Lucrăm și după comandă. Vindem și stofe.

Prețuri convenabile.

Calitate bună și trainică.

146 1—1

Tipografia „ASTRA”

BRAȘOV

caută un mașinist și un legător, ambii români, de preferință tineri cu practică de 5—6 ani.

BRAȘOV, Strada I. G. Duca 1.

Convocare

In conformitate cu art. 30 din statute, onor. d-ni și d-ne membri ai Societății Costenilor „Ajutorul” din Brașo-scheiu, conf. hotărârii comitetului din 15 Februarie 1938 vor ține

Adunarea Generală ordinară

in ziua de Duminecă 27 Martie a. c., la orele 11 a. m. după terminarea parastasului, în biserică Sf. Nicolae din Prund.

In caz că numărul membrilor nu va fi cel prescris de statute, adunarea se amână pe ora 12 în aceeași zi, cu orice număr de membri, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Cuvânt de deschidere al d-lui președinte.
2. Raportul general.
3. Raportul casarului.
4. Raportul economului.
5. Raportul Bibliotecarului.
6. Votarea proiectului de buget pe 1938.
7. Distribuția Diplomelor.
8. Diverse.

Se observă, că conform art. 14 din statute, la adunarea generală au drept de vot numai membrii și membrele, cari au taxele achitate la curent.

Toți d-nii și d-nele, membrii sunt rugați a lua parte la parastas. Intrunirea va fi la sediul societăților „Uniunea din Prund” la orele 9 jum. a. m. de unde vom pleca în corpore la biserică.

Pentru Comitet

Președinte, Secretar,
V. Iordache D. Catanas
113 2—2

Mom îngrășat
grozav

am să iau
KOPROL
CEL MAI BUN PURGATIV
DE CIOCOLATĂ

Fiecare săculeț confine un bilețel
pentru concursul jubilar.

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 8952/1938.
Serv. economic

Publicațiune

Camera de Agricultură aduce la cunoștință celor interesați, că se poate ridica dela magaziiile Camerei, contra plată, următoarele semințe de cereale pentru însemnările de primăvară:

- Grâu cu lei 7.50 per kgr.
- Orz " " 6.50 " "
- Orz " " 6.30 " "

Totodată se aduce la cunoștință solicitanților să aibe sacii dor și cu bani pentru întreaga cantitate ce doresc a cumpăra, să se prezinte la birourile Camerei de Agricultură din Brașov, Calea Victoriei No. 52 etaj I, unde vor depune banii și de unde vor primi un bon, în baza căruia vor putea ridica dela magaziiile Camerei cantitatea de semințe ce au achitat.

Brașov, la 12 Martie 1938.

Primar,
Lt.-Col. V. Nanu
Secretar general,
V. Voicu
In conformitate cu originalul
Expeditor, Reiner
144 1—1

Oficiul Județean I. O. V. Brașov

Publicatiune

In conformitate cu Legea de organizare a Eforiei I. O. V. F. L. și cu ordinul acesteia 12200/12/III/1938, avem onoare a ruga și a soma toate societățile, asociațiunile și orice alte organizații alcătuite din invalizi, văduve, orfani, de războiu și foști luptători, fie că sunt cu centrala în Brașov, fie că sunt filiale:

1. Să-și prezinte registrele ce sunt obligate a avea, pentru vizare și parafare.

Registrele vor fi șnuruite, cu filele numerotate.

2. Să prezinte actele lor de înființare, autorizare, etc. pentru a fi înregistrate la oficiu.

Idem gestiunea anuală, care trebuie vizată de noi.
Brașov, la 22 Martie 1938.

Medic primar județean:
Șeful Oficiului jud. I.O.V.

Dr. Nistor Pompiliu

147 1—1

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 5.297/1938
Serv. economic.

Publicație de licitație

Pentru aprovizionarea autobuselor comunale cu oțel necesar fabricării arcurilor și sculelor pe anul 1938/39 se va ține în ziua de 8 Aprilie 1938, ora 11 a. c., la Primăria Brașov, o licitație publică în conformitate cu art. 88—110 din L. C. P.

Valoarea furniturii este de circa 148.000 lei.

Garanția provizorie este de 5 la sută din valoarea ofertei. Caetul de sarcini și orice informațiuni se pot primi la Serviciul Autobuselor Comunale.

Brașov, la 4 Martie 1938.

Primar:
Lt.-Col. Victor Nanu.

Secretar general,
Dr. V. Voicu.

In conformitate cu originalul
Expeditor, Reiner
115 1—1

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 5895/938.
Serv. economic

Publicație de licitație

Pentru procurarea accesoriilor de fierărie necesare autobuselor comunale pe anul 1938/939 se va ține în ziua de 7 Aprilie 1938 ora 11, la Primăria Brașov, o licitație publică în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din L. C. P.

Valoarea furniturii este de circa lei 183.000.

Garanția provizorie este de 5 la sută din valoarea ofertei.

Caetul de sarcini și orice informațiuni se pot primi la Serviciul Autobuselor Comunale.

Brașov, la 4 Martie 1938.

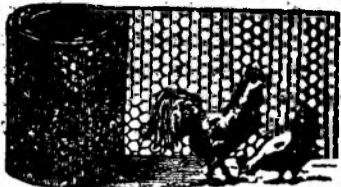
Primar:
Lt.-Col. Victor Nanu.

Secretar general,
Dr. V. Voicu

116 1—1

Teren de vânzare 1200 m. p. 12 m. fațedă strada Plevnei, 18 lipit de restaurantul Bojan lângă gara Suburbiu a se adresa la ziar sau Gheorghe Roșculeț, Satulund. 132 2—0

Dacă Dvs. vreți să cumpărați mobile frumoase, eficiente și bune, vizitați depozitul de mobile din Arad și Oradea-Mare: „Mobila”, Brașov, Vila Kertsch. 107 2—4

S'a eftenit sârma pentru gard, metru lei 20.]

LA Fabrica
Anton Hettmann

Brașov
Str. Avram Iancu Nr. 76
Magazin:
Str. Mihail Weiss Nr. 22

64 7—12

Noi nu luăm altceva

decât „Brillant - Extra-Primissima” și „Luxus - Silken-Finest” declară Medicii și Specialiștii. 19 3—0

Nr. 466—1938.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel prin acesta publică că în baza deciziunii Nr. G. 6952—1934 în favorul următorului Gheorghe Stăniloiu din Râșnov, repr. prin Dr. Constantin Moga avocat Brașov, pentru încasarea creanței de 7889 lei capital și accesorii, se fixează termen de licitație la fața locului în Râșnov, hotelul comunal, pe ziua de 28 Martie 1938, ora 16 p. m. unde se vor vinde la licitație publică judiciară diferite mărfuri și mobilă cari s'au prețuit la suma de 40.800 lei, eventual și sub prețul de strigare.

Brașov la 4 Februarie 1938.
140 1—1 portărel

Nr. 1038/1938.

Publicație de licitație

Subsemnatul Portărel prin aceasta publică că în baza deciziunii Nr. G. 10269/933 a judecătoriei de ocol Mixtă Brașov în favorul reclamantului Susana Rictinoiu rept. prin avocatul Dr. Gh. Balcaș, Brașov, pentru încasarea creanței de 2197 lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 31 Martie 1938, orele 9 p. m. la fața locului în Brașov Piața Libertății Nr. 22, unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 mașină de cusut, 1 Oglindă, 1 dulap, 1 Scrin, 1 canapea în valoare de 6300 lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Brașov, la 28 Februarie 1938.

Portărel,
(Inescifrabil)

In lipsa locului de înmagazinare, pe timp de TREIZECI ZILE, acordăm MARI REDUCERI DE PREȚURI la mobilele noastre!

Uniunea MAESTRILOR
TÂMPLARI Brașov

Str. HIRSCHER, 9 etaj I
150 1—4 Telefon 9-86.

Mult întristații: Nicolae Bădițoiu frate, Elena Gal n. Bădițoiu, Maria Cr stoloveanu n. Bădițoiu surori precum și cumnați, cumnate și nenunțate nepoți și nepoate, an profunda durere de a anunța încetarea din viață a neuitatei lor

Paraschiva Gh. Zavici n. Bădițoiu

după o lungă și grea suferință, în etate de 74 ani. Inmormântarea a avut loc în ziua de 24 crt. ora 15, din casele proprii Str. Căpitanului Nr. 4, în cimitirul Bisericii Sf. Nicolae Brașov-Scheiu.
Odihnească în pace!

Dr. H. Mihalovits și familia anunță încetarea din viață a scumpei și neuitatei lor mame, bunică, soră, cumnată, mătușe și rudă

Elena E. Mihalovits născ. A. Safran

Întâmplată în ziua de 23 Martie 1938. Inhumarea se va săvârși Vineri 25 Martie 1938, la orele 5 d. m. în cavoul familiar din Cimitirul Bisericii Naționale Grecești Sf. Treime din Brașov, strada George Barițiu, Nr. 12.

Societatea Anonimă Română de Telefoane din Brașov

aduce la cunoștința Onor. abonați și public că biroul Serviciului Commercial se mută pe ziua de 1 Aprilie 1938 din Str. Voevodul Mihai Nr. 9, în localul Hotelului Coroana, aripa nouă, fost biroul de voiaj „Europa”

148

1—1

De vânzare fân și otavă de grădină circa 3000 kgr. Poziție bună de transport. Informații Str. Pajiște A. Nr. 22. 2—0

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 6881/1938
Se economic

Publicație de licitație

Pentru procurarea a 500 fuși piele conform modelului pentru scaunele a trei autobuse noi se va ține în ziua de 7 Aprilie 1938 ora 12 la Primăria Brașov o licitație publică în conformitate cu dispozițiunile Art. 88—110 din L. C. P.

Valoarea furniturii este de circa 32.5000 lei.
Garanția este de 5 la sută din valoarea furniturii.

Caetul de sarcini și orice informațiuni se pot primi la Serviciul Autobuselor Comunale.

Brașov, la 3 Martie 1938.

Primar,
Lt.-Col. V. Nanu
Secretar general,
V. Voicu

In conformitate cu originalul
Expeditor, Reiner
117 1—

Contabil cu practică angajează Banca Invățătorilor din Brașov.

Ofertele se vor înainta pe adresa băncii, str. Alex. Vaida Voevod Nr. 3, la Școala primară Nr. 1 mixtă, 142 1—3

Cețiți și răspândiți
„GAZETA TRANSILVANIEI”
cel mai vechi ziar românesc

ANIVERSARE

Pe lângă bucuriile mari, cari încălzesc sufletele, o aniversare este și un prilej de tristețe... O tristețe vastă și resemnată, care strânge inimile la apelul morților și înmoaie în lacrimi privirile, la văzul firelor de păr albe... Poate că e un eveniment, și trist, mai ales, pentru că o aniversare, te silește la evocări, te face să te închizi în suflet, să cauți printre gânduri și fapte, pe cari le ai strâns, ca sens al vieții. Și pentru că o aniversare este un mijloc de drum, sau un capăt, ești oarecum silit să-ți faci ție însuși, socoteala sbuciumului de fiecare moment pe care nu l-ai voit zadarnic. Și nu arareori ești nemulțumit de strădania multor clipe, trecute în iureș pe drumul acesta fără de întoarcere...

Dar viața — în accepțiunea sa eroică — nu admite contemplația. Dimpotrivă. Este tributară de totdeauna acțiunii și n-are o permanentă iobăgie neastâmpărului. Numai înțelesul acesteia, de veșnică încordare, de statornică luptă, poate justifica potențialul moral, din eposul involburărilor noastre istorice. Și dacă tensiunea sufletească a fost totdeauna înaltă, unul din suportul cel mai important a fost „Gazeta”, care a avut grije și a știut mereu să dirijeze energiile noastre naționale. Oază de densă spiritualitate, culme bogată de dreptitudine, ostrov larg de sensibilitate românească, „Gazeta” a știut prin toată prigoana și tot necazul cotidian, să exteriorizeze prin balsamul slovelor, chinurile românească de toate zilele...

De aceea, împlinirea celor 100 ani de trăire ale ei nu poate fi decât prilej de bucurie. Centenarul — acești 100 de ani viață, sunt prin ei însuși, suficientă justificare. Ca să poți duce zece decenii, o flacăra abia aprinsă, prin taifunul tuturor

patimilor, prin încleștările sâlbatece ale luptelor de exterminare, prin toată vijelia aceasta de pustă, însemnează că acei cari au purtat-o, au fost cel puțin oameni, despre cari R. Kipling spune că :

„...plinesc minutul trecător,
„Cu șaizeci de secunde neuitate
„Și de nime de un drum biruitor!”

Aceștia au fost „oamenii” pe cari i-a avut „Gazeta”, și pentru viața căreia, fiecare și-au dat-o pe-a lor, într-o sublimă dăruire...

Nu vom scrie despre cei de mult. Despre ei vor scrie poate acei, a căror tinerețe a fost și mai mult încălzită de soarele entuziasmului lor... Pentru cei de-acum — cari au știut s-o păstreze și cari, fără îndoială îi vor da iarăși tinerețe — scriem ca un smerit omagiu, aceste neînsemnate rânduri. Tinerețele noastre — ca ale lor altădată — au primit din flacăra coloanelor, lumina și căldura unui crez!

Bariții și voi Mureșeni, cari ați scris „Gazeta” — nu cu cerneala zilelor de azi — puteți dormi liniștiți. „Gazeta”, care ați scris-o cu sângele inimelor voastre, trăește astăzi zile de străluminată bucurie. Foaia chinurilor voastre, pe care ați dat-o iobagului de-acum o sută de ani și în care v-ați ars mucenicia sufletelor, a izbândit acum praznic de lumină.

Fie că acest centenar de sbucium și slovă românească, să însemneze pentru Români de pretutindeni îndreptarul sufletesc, într-o credință celor ce l-au făcut și crescut cu trudă. Iar „Gazeta” prin scrisul ei, să pună ca și odinioară, în salbatuturor conștiințelor, diamantele virtuții, de cele mai sublime carate!

Const. P. Taus.

La centenarul „Gaz. Transilv.”

Contribuția femeilor scriitoare din Ardeal

În cea mai bătrână gazetă a Ardealului Românesc, o parte modestă, o contribuție totuși plină de talent, au adus femeile scriitoare.

Desigur că menirea scriitoarei se înțelege atunci cu totul alfel, felurile acesteia nu conduceau la ceea ce vedem azi.

Este interesant de subliniat că încă din 1862 începe colaborarea feminină la „Gazeta Transilvaniei”.

Este o figură inobilă de puterea spiritului și jerfa muncii neprecupețite aceea a poetei *Senasta Mureșanu Davidescu*.

Versurile ei, publicate în volumul aniversării din 1888 și închinate tatălui ei, cărturarului Iacob Mureșanu, se disting prin factura lor.

În 1862 numele *Elenei Dunca de Schiau*; apoi tot mai multe

publiciste alimentează cu scr’sul lor coloanele Gazetei.

Așa, *Cornelia Emilian, Maria Nicolau, Maria Chișu, Lucreția Chișu, Laura Veturia Mureșan, culegătoare de folklor — Felina Rașiu, Iudita Secula născută Truța, Elena Pop de Băsești mări, Hossu Longhin, Margareta Dr. Meșter*, — și mai târziu, *Maria Cunțan, Maria B. Baiulescu* și marea poetă *Ecaterina Pittis*.

Am amintit numai numele care au deschis un drum. În decurs de o sută de ani, colaboratoarele Gazetei au fost însă mult mai numeroase.

Acum, la jubileul de o sută de ani al glorioasei „Gazetei Transilvaniei”, femeile române își unesc glasul lor, în urarea de viață lungă și rodnică, pentru neamul nostru.

Elisabeta Hențiu

Dela Camera de Agricultură

Zilele trecute a avut loc în prezența d-lui subprefect Ioan Mircea instalarea comisiei interimare a Camerei de agricultură, de față fiind membrii comisiei d-nii: Gh. Roșculeț președintele comisiei, I. Mailat (Feldioara), Gh. Rujan (Crizbav), Gh. Comșa (Satulung), Bucur Negrea (Viădeni), inginer C. Măzgăreanu, ing. V. Frățilă și med. vet. Il. Noaghea.

După cetirea ordinului de numire al Ministerului și după luarea jurământului, d-l subprefect I. Mircea declară noua comisie interimară instalată. D-sa

arată rolul important pe care Camera de agricultură îl deține în promovarea economiei noastre naționale și este convins că noua comisie, având în frunte pe un bărbat care, prin activitatea sa din trecut ca fost președinte al Camerei de agricultură a lăsat urme vizibile în județ, având și de astădată colaboratori valoroși, va fi la înălțimea chemării sale. D-l inginer Măzgăreanu, care până la instalarea comisiei a deținut locul de președinte, a asigurat pe d-l G. Roșculeț de tot concursul d-sale și al personalului serviciului agricol.

D-l președinte Gh. Roșculeț mulțumește tuturor pentru încrederea arătată promițând că

ca depune tot efortul energiei de care dispune pentru a aduce la îndeplinire cu rezultate pozitive misiunea grea în care a fost încredințat. Arată că pe timpul când a mai funcționat ca președinte, a avut un larg sprijin, material și moral, din partea prefecturii pe care îl solicită cu mare insistență și de data aceasta. Bugetul restrâns al Camerei nu permite o activitate mai largă, decât în măsura fondurilor sale. La procurarea taurilor comunale, în special pentru comunele sărace românești, este absolută nevoie de fonduri, cum erau prevăzute altădată în bugetul prefecturii și care se utilizează numai pentru acest scop.

De încheiere a fost ales membru în comisiunea județeană de învoeli agricole d-l Gh. Comșa iar în comisiunea pentru premierea străjerilor distinși la concursul ce se organizează în cursul unei Mai, d-l inginer I. Barbier.

Informații

Președinția consiliului de miniștri comunică: d-l dr. Al. Vaida-Voevod, ministru secretar de Stat, nu are nici-o însărcinare cu presa sau cu permisele pe C. F. R. Deaceia, persoanele care sunt interesate în aceste cauze, sunt rugate să nu se mai adreseze d-sale.

O nouă Cameră de muncă s-a înființat la Sibiu cuprinzând județele Sibiu, Târnava-Mică și Târnava-Mare.

Revizuirea cetățenilor. Ultimul termen acordat pentru depunerea actelor necesare revizuirii cetățenilor expiră la 1 Aprilie când vor începe operațiunile de revizuire.

Persoanele cari — din diferite motive — nu și-au putut procura actele necesare, pot cere o prelungire de 20 zile. Cererea va trebui depusă la judecătoria respectivă înainte de 1 Aprilie, altfel judecătoria va ordona ștergerea din registru a celui înscris, înscrierea fiind socotită a fi fost făcută prin fraudă. Prolungirea de 20 zile va fi socotită dela 1 Aprilie.

Ministrul Educației Naționale a semnat o decizie, prin care directorii de școli cari intrau în prevederile recentei decizii de pensionare din oficiu, rămân la conducerea școlilor până la sfârșitul anului școlar în curs.

„Serviciul Maritim Român” a mai comandat patru noi vapoare mixte de linie, cari vor înlocui vasele în funcțiune și vor circula pe linia ce leagă țara cu Siria, Palestina și Egipt.

Aceste vapoare, a căror valoare e de 475 milioane lei, se construiesc în șantierele navale reunite din Genova și vor fi livrate la 21 Iulie 1939, la 21 Octombrie 1939, la 21 Decembrie 1939 și la 21 Martie 1940.

S-a interzis tăierea vitelor după ritual. În urma avizului dat de consiliul superior zootehnic, d. prof. Gh. Ionescu-Sișești, ministrul agriculturii, domeniilor și cooperăției, a dat o decizie prin care se interzice categoric pe viitor, în întreg cuprinsul țării, tăierea vitelor după ritual.

Un nou vaccin împotriva frigurilor galbene. Fundația Rockefeller din New-York anunță că s-a încercat un nou vaccin împotriva frigurilor galbene. În Brazilia au fost tratați cu acest nou vaccin 38.000 persoane, iar în Columbia 2000. Rezultatele au fost excelente.

Pentru gospodărirea bună a țării.

M. Sa Regele, care se interesează de aproape de opera de gospodărire a țării informat fiind de aproape de înfăptuirile de până acum din diferitele județe, a întrunit zilele trecute la un dejun dat la Palat un grup mai mare de prefecti de județe, între cari și pe d-l colonel Petrescu Tocineanu, prefectul județului Brașov, în frunte cu d-l Armand Călinescu ministrul de interne.

Astfel de întruniri vor mai urma având de scop desfășurarea unei activități cât mai rodnice ce trebuie dezvoltată în actuala campanie de lucru atât pentru ridicarea stării satelor cât și pentru îmbunătățirea inventarului agricol al sâtenilor.

Comisia interimară a Casei Asigurărilor sociale

Noua Comisie Interimară a Casei Asigurărilor sociale din Brașov, numită de Ministerul Muncii, se compune din următoarele persoane:

G. Voina, G. Cuteanu, G. Puiu, D. Badea, G. Muncă și N. Furnică.

Censori: I. Murăroiu, I. Moșoiu și D. Vlădărean.

Bugetul pe exercițiile 1938-39

Lucrările pentru alcătuirea bugetului general al Statului fiind aproape terminate, cifra bugetului și cifrele pe departamente nu diferă mult față de anul care expiră. Se adaugă numai sumele necesare plăților de salarii și pensii cu sporurile determinate de ridicarea curbelor de sacrificii.

Cu noul buget vor intra în aplicare și noile proiecte financiare.

Ce spun Englezii.

Amânarea vizitei Suveranului la Londra

Agenția Rador transmite din Londra următoarele informații: Amânarea vizitei M. S. Regelui Carol II al României la Londra a produs unanime regrete în Anglia, deși s-au înțeles motivele superioare de stat care au determinat pe Suveranul României să ia această hotărâre.

Toate pregătirile făcute cu o deosebită grijă pentru a se da proiectatei vizite o cât mai multă strălucire au fost nu contractate, ci amânate pentru o altă dată a acestui an.

Presa engleză a apreciat hotărârea M. S. Regelui Carol II la justa ei măsură, considerând această amânare ca un nou semn de înaltă înțelepciune din partea unui Suveran, care a socotit că este de imperativă nevoie să rămână la postul Său de comandă într-un timp când situația internațională cere un dublu efort din partea conducătorilor statelor europene, pentru menținerea păcii.

Trupele naționaliste înaintează în Spania

Corespondentul agenției Havas anunță că în urma unei ofensive naționaliste au ocupat numeroase poziții la nord și sud de Huesca, făcând mulți prizonieri și capturând un bogat material de război.

Linile guvernamentale au fost străpunse pe o adâncime și pe un front de peste 10 kilometri

Un nou strand la Brașov

Ziarul local „Kr. Zeitung” aduce știrea că încă în cursul acestei veri se va deschide la Brașov noul strand din strada I. G. Duca, pe terenul sportiv din această stradă, proprietatea Bisericii ev. dela Bartolomeu.

Tratativele începute încă anul trecut între un grup de financieri și Biserica proprietară au ajuns la bun sfârșit. Terenul sportiv are o suprafață de 10.000 metri pătrați și va fi înzestrat cu bazine pentru înot, pentru cei cari nu știu înota, pentru copii etc. Bazinele se vor aproviziona cu apă din fântâni proprii.

Informația de mai sus ne aduce aminte de niște mari și vechi planuri ale Primăriei Municipiului, planuri despre înființarea unui strand modern dar cari și azi dorm așteptându-și zadarnic înfăptuirea.

Birou de vânatoare. Pe lângă Oficiul Național de Turism a luat ființă un birou de vânatoare, însărcinat să servească toate informațiunile în legătură cu vânatoarea.

Acest birou va fi util mai ales turiștilor străini, cari vor avea astfel un mijloc rapid și precis de informare.

BULETINUL POLIȚIEI

Arestări. Au fost înaintați chesturii indivizii Schneider Fritz și Kasper Samoila, originari din comuna Râșnov (jud. Brașov) cari în noaptea de 21 spre 22 Martie cor., fiind în stare de ebrietate au înjurat și lovit pe gardianul public, când se afla în exercițiul funcțiunii, pe str. I. G. Duca. Se fac cercetări de Circ. III-a.

Bani falși. A fost reținut la Poliție Calciuanu Ioan, comerciant din Buzău, asupra căruia s-au găsit 20 bucăți a 50 lei false, încercând să le pună în circulație. Monetele sunt bine reușite.

Se fac cercetări de Biroul Judiciar pentru a se stabili proveniența.

În tratamentul blenoragiei, se obțin admirabile rezultate cu Pageol-ul produs care ucide gonococii, îndepărtând astfel accidentele infecțioase pe care le-ar putea produce.

Dar Pageol-ul este deopotrivă recomandat și contra oricăror turburări urinare, contra hiper-trofiei prostatei, contra vaginitelor și a metritelor la femei.